

Новы Час

ВАЛЯНЦІН СТЭФАНОВІЧ

Стар. 6

ПЫТАННІ ТОЛЬКІ ПАМНАЖАЮЦА

Ужо тыдзень ідзе судовы працэ над абвінавачваемымі па справе аб выбуху ў мінскім метро ў красавіку гэтага года. І чым далей, тым больш пытанняў, а не адказаў

Стар. 4

СТРАЙК У ПУСТЫНІ

У Казахстане — самая вялікая забастоўка ў нацыянальнай гісторыі. Пачынаючы з мая бастуюць нафтавікі Мангышлаку

Стар. 12

СВЕТ ЗАХАПЛЕННЯУ СЯМІ КАЎРЫГАЎ

Стар. 15

ISSN 2218-2144

Чытаце
У НАСТУПНЫМ НУМАРЫ!
**У КОЖНАГА СВЯЯ
РЭАЛЬНАСЦЬ**

Нарыс Сяргея Нікалюка з цыклу
«Азбука палітологіі»

снегня») даюць аптымізм Еўрапаузу. Ёсьць падставы думаць, што астатнія палітвазні змогуць выйсці на свабоду».

Гандаль ці «гуманныя прынцыпы»? З пачатку жніўня на свабоду тройчы выпускалі палітвазні. Гэтымі днямі ў ЗША праходзілі штогадовы сход кіраўнікоў МВФ і Сусветнага банка. Група беларускіх чыноўнікаў якраз на гэтыя дні накіравалася ў Вашынгтон. Планавалася, што дэлегацыю ўзначаліць Надзея Ермакова, але яна засталася ў Мінску. Па словах прэс-сакратара МЗС, з-за таго, што віза старшыні прайдзення Нацбанка была выдадзена са спазненнем.

У Вашынгтоне зараз міністр фінансаў і міністр эканомікі нашай краіны. МВФ нядайна адмовіў Беларусі ў выдачы крэдыту, але ўрад і Нацбанк Беларусі ўсё ж разлічваюць на новую крэдытную праграму.

Аляксандр Лукашэнка тым часам запэўнівае, што страхі з нагоды эканамічных цяжкасцяў ужо не мусіць месьць месца. «Паверце, мы не знаходзімся ў такай сітуацыі, калі нам трэба кудысьці бегчы, на калені падаць, — заяўіў кіраўнік дзяржавы. — І першыя дні, калі мы пайшлі на рэзкую нармалізацыю валютнай сітуацыі, паказалі, што крызісу ў нас таго не было. Нам цяпер трэба клапаціцца, каб курс нашай валюты рэзка не зваліўся, блізка да таго, як ён быў, а ён да таму імкненці». Пры гэтым Лукашэнка адзначыў: «Мы без чыёй бы тое ні было дапамогі выкараскаліся з гэтай сітуацыі». Аднак гэта не азначае, што Беларусь супраць таго, каб узяць мільярдзік-другі ў сваіх новых і старых сяброў. Напрыклад, урад Кітая прыняў рашэнне аб выдзяленні Беларусі льготнага крэдыту ў 1 мільярд долараў ЗША для рэалізацыі сумесных узгодненых праектаў. А 70 мільёнаў юаняў будзе выдзелена ў якасці бязвыплатнага гранта — кітайскі атракцыён шчодрасці.

Ды і міністр эканомікі Беларусі Мікалай Снапкоў мяркуе, што варта працягваць перамовы з МВФ аб выдзяленні новага крэдыту для Беларусі, «хоць крэдыт і не крэтычны».

NOTHING PERSONAL, ONLY BUSINESS

Вольга ХВОІН

Афіцыйны Мінск і Брусэль адмаўляюцца публічна прызнаваць, што пачаўся новы этап гандлю — фінансавая падтрымка ў абмен на свабоду палітвазняў. А само слова «гандаль» не-не, ды і праслізгаў ў мове высокіх чыноў.

У Беларусі распачала сваю місію пасол, кіраўнік прадстаўніцтва Еўрапейскага саюза ў Беларусі Майра Мора. Ужо першая сустэрэча дыпламата з Аляксандрам Лукашэнкам паказала, у якім рэчышчы ёй давядзенца працаўаць бліжэйшым часам. Прымамоючы даверчыя граматы пасла, Лукашэнка выказаў надзею, што «яе багаты досвед работы на дыпламатычнай службе ў суседній, не чужой для нас Латвіі дазволіць заніць актыўную пазіцыю ў справе развіція беларуска-еўрапейскіх адносін, забяспечыць іх пераразгрузку на прынцыпах раўнапраўя і ўзаемапавагі». Пасля цырымоніі ўручэння даверчых грамат, Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў: «Спадзяюся, вы разумееце нас, і гэта вельмі добра. Вы не верце тamu, што кажуць і пішуць, што мы з кімсьці будзем гандлявацца так званымі палітвазнямі. Мы ні з кім не гандлюемся. Калі мы можам нешта зрабіць для палігчення іх долі, у тым ліку ў інтэрэсах Еўрасаюза, то не ўтойваем — гэта зробім, і зробім гэта шчыра».

Спадарыня Мора як сапраўдны дыпламат цвёрда паўтарае, што нікакі размовы пра гандаль люд-

зьмі не вядзенца, а «вызваленне і рэабілітацыя палітвазняў — перадумова для аднаўлення дыялогу». «Мая акрэдытация прыйшла на час вельмі крытычнага моманту ў нашых адносінах», — заявіла кіраўнік прадстаўніцтва ЕС у Беларусі Майра Мора. Аднак «ЕС гатовы адкрыць новую старажытку ў адносінах з Беларусью, калі абставіны гэта дазволіць». Спадарыня Мора запэўнівае: «Пытанні эканамічнай дапамогі Беларусі і вызвалення палітвазняў ніякім чынам не звязаныя. Але вызваленне і рэабілітацыя ўсіх палітвазняў — гэта паліпраднічыя ўмова ўсіх перамоваў». Пасол адзначыла, што ЕС мае важныя

еканамічныя інтэрэсы ў Беларусі: «ЕС — гэта самы вялікі сусветны рынак. Ёсьць цікавасць у тым, каб транзіт энергіі і транспарту праходзіў праз Беларусь без перашкод». Але Еўрасаюз чакае ад Беларусі «кращых кроакаў па шляху прыватызацыі і адкрыццю сваёй эканомікі, што «дапаможа прыцягнуць тэхналогіі і прамысловікі з замежных інвестыцый».

Таксама кіраўнік прадстаўніцтва Еўрапейскага саюза ў Беларусі адзначыла, што, нягледзячы на праблемы ў адносінах, Еўрасаюз цалкам не згортваў супрацоўніцтва з Беларусью. «Беларусь застаецца ўдзельніцай Усходняга партнёрства. Мы запланавалі

ФАКТЫ, ПАДЗЕІ, ЛЮДЗІ

► УЗНАГАРОДА

ЛОБАТАМІЯ ХАШЧАВАЦКАГА

Документальны фільм «Лобатамія», зняты Юрыем Хашчавацкім, двойчы ўганаравалі на XXI Міжнародным кінафестывалі «Arsenals» у Рызе.

Імпрэза праходзіла 10–18 верасня. У катэгорыі дакументальных фільмаў змагаліся 26 стужак. Фільм паводле сцэнара і ў рэжысурсы выбітнага беларускага дакументаліста Юрыя Хашчавацкага ўзнагародзілі двумя прызамі: «за найлепшы ўзнагароду фірмы «Nikon».

«Лобатамія» паказвае жахлівую палітыку «братній краіны» ў дачыненні сваіх суседзяў. На прыкладзе гучных канфліктаў апошніх гадоў, між іншага, расійска-грузінскай вайны, аўтар паказвае, што ў сучасным свеце скальпель у руках хірурга замянілі сродкі масавай інфармацыі, а ў ролі псіхіятраў выступаюць палітыкі.

«Лобатамія» — гэта ўнікальныя кадры расійска-грузінскага канфлікту 2008 года, якія аўтар атрымаў з МЗС Грузіі. Такою жнівенскай вайна засталася ў памяці грузінскага народу. Аўтар супастаўляе гэтыя здымкі з тым, што бачылі на экранах сваіх тэлевізараў гледачы ў Расіі.

Паводле Белсат ТВ

► ПАДРАБЯЗНАСЦІ

ПОЛЬСКІ БОК АБРАЗІУСЯ

Пасол Польшчы ў Беларусі Лешак Шарэпка абверг матэрыйял Беларускага тэлебачання на тэму нацыянальных меншасцяў. Спадар Шарэпка заявіў, што звычайна каментаваць сюжэты БТ не прынята, але гэтым разам была закранутая «адчуvalная тэма нацыянальнай меншасці».

Нагодай для заявы па нацыянальных меншасцях стаў сюжэт, што быў паказаны ў праграме «У цэнтры ўвагі» па Першым канале Беларускага тэлебачання. У гэтым сюжэце закраналася тэма беларускай нацыянальной меншасці ў Польшчы, гаварылася аб пераносе беларускага культурнага цэнтра з Беластока ў Варшаву. Пасол Польшчы ў Беларусі Лешак Шарэпка запэўніў, што правы беларускай нацыянальнай меншасці ў Польшчы не парушаюцца.

Лешак Шарэпка паведаміў, што Беларусь і Польшча правялі шэраг кансультаций па пытанні статусу і далейшага лёсу Польскага інстытута ў Мінску і Беларускага культурнага цэнтра ў Польшчы. Ужо распрацаваны праект пагаднення і, верагодна, да канца года яно будзе падпісане. Разам з тым спадар Шарэпка мяркуе, што падтрымка нацыянальных меншасцяў

У стужцы Хашчавацкі спрабуе зразумець, чаму жыхары постсавецкіх краінаў гэтак лёгка паддаюцца маніпуляцыям з боку медыяў.

Найменне фільму паходзіць ад назвы нейрахірургічнай аперации, падчас якой разразаюць нервовыя валокны, што лучаць лобныя долі мозгу са структурамі прамежкавага мозгу. Яе мэта — зменшыць эмакцыйныя працэсы, якімі звязчайна супраджающа думанне і ўзгадванне. Адзін з асноўных пабочных эффектаў лобатаміі — пацыент губляе пачуццё, што ён той самы чалавек, якім быў учора і будзе заўтра.

Дакументальная стужка «Лобатамія» паўстала ў 2010 годзе ў супрацы чатырох партнёраў: «Baltic Film Production» (Эстонія), «Free Pro Video Institute» (Германія), «BramaFilm» (Беларусь) і тэлеканалу «BelSat» пры падтрыманні «Jan Vrijman Foundation» і «Open Estonia Foundation».

Раней гэты дакументальны фільм ўганаравалі на кінафестывалі «Cronograf» у Кішынёве, і таксама двумя прызамі. У малдаўскай сталіцы «Лобатамія» атрымала прыз глядацкіх сімпатый і спецыяльную ўзнагароду журы за «экспрэсіўнасць аўтара і ягонае грамадзянскае сумленне».

Паводле Белсат ТВ

► ПРАВЫ ЧАЛАВЕКА

ПАЛІТВЯЗНЯЎ ПЕРАВОДЗЯЦЬ

Генадзь КЕСНЕР

Былога кандыдата ў прэзідэнты Беларусі Андрэя Саннікава этапавалі з Наваполацкай калоніі ў папраўчую калонію № 2 у горадзе Бабруйску.

Пра гэта журнالістам паведаміла жонка палітвязня Ірына Халіп, якая надоечы атрымала адпаведную тэлеграму. З Горацкай калоніі вывезлі лідара зарэгістраванага ў Чэхіі «Маладога фронту» Змітра Дашкевіча.

Як адзначыла Ірына Халіп у інтэрв'ю сайту charter97.org,

перавод у іншую папраўчую ўстанову ёсьць спробаю націснуць на Андрэя Саннікава. «У Наваполацкай калоніі ён карыстаўся аўтарытэтам у зняволеных, а адміністрацыя адмаўлялася яго «прыесаць» наконт памілавання — да яго нават ніводнага разу з гэтым не звярталіся... Гэта сведчыць пра тое, што Андрэя Саннікава нікто не збраеца вызываць, і ўсе гэтыя абіцанні — не больш як чарговая спроба ўвесці ўесь свет у зман. Калі б кандыдата ў прэзідэнты збліліся вызываць, то нікто яго не пераводзіў бы ў іншую калонію», — падкрэсліла Ірына Халіп.

Тым часам, стала вядома, што ў іншую папраўчую ўстанову

пераводзяць і Змітра Дашкевіча, які дагэтуль знаходзіўся ў Горацкай калоніі. Пра гэта намесніцы старшыні «Маладога фронту» Анастасія Палажанцы паведаміла адвакат Дашкевіча. У аўторак з'явілася інфармацыя, што зараз палітык знаходзіцца ў следчым ізалятары Магілёва, а пасля будзе адпраўлены ў іншую калонію.

Як лічыць адвакат Дашкевіча, гэта ёсьць рэакцыя на шматлікія скарыгі вязня на катаенні з боку адміністрацыі Горацкай ПК-9. 20 верасня стала вядома, што Змітра Дашкевічу адмоўлена ў пераводзе на «хімію» у сувязі з адбыццём трапіны тэрміну пакарання.

► ПАМЯЦЬ

РАЗВІТАННЕ З ГАЛІНАЙ СЯМДЗЯНАВАЙ

Генадзь КЕСНЕР

20 верасня на Паўночных могілках непадалёк ад беларускай сталіцы пахавалі Галіну Сямдзянаву — вядомага беларускага палітыка, экс-дэпутата фракцыі БНФ у Вярхоўным Савеце Беларусі 12-га склікання.

Развітанне з Галінай Георгіеўнай, якая пайшла з жыцця пасля цяжкай хваробы на 65-м годзе, адбывалася ў рытуальнай зале спецкамбіната КБА на вуліцы Альшэўскага, 12. Аддаць апошнюю даніну памяці гэтай знанай і мужнай жанчыне прыйшлі яе калегі па парламенту Валянцін Голубеў, Станіслаў Шушкевіч, Лявон Барщэўскі, Лявон Дзейка, Пётра Садоўскі, Юрась Беленькі, Сяргей Папкоў, Аляксандар Сасноў, Сяргей Антончык, Іосіф Сярэдзіч, Алех Трусаў, іншыя палітыкі, грамадскія дзеячы і проста тыя, хто ведаў Галіну Сямдзянаву, хай нават і не асабіста.

На грамадзянскай паніхідзе Галіну Сямдзянаву ўзгадвалі вельмі ўспішна. «Яна была вельмі светлым, добрым, разумным чалавекам, — сказаў Валянцін Го-

лубеў. — Я вось зараз успамінаю, як яна ўмела паказаць сябе зале, калі яна прыходзіла на чарговую сесію, з новай прычоскай... Ёю ўсе захапляліся — і апазіцыя, і нашы апаненты. А яна выходзіла, вось такая дама, для баллю, для прыёму, а яна выходзіла на трыбуну і змагалася, змагалася за Беларусь, за незалежнасць, дэмакратию. Ведаючы тое, што сама яна ўкраінка, і тое, што лёс яе вельмі позна звязаў з Беларусью, яшчэ большы дзякую, Галія, табе за гэта, што ты прыйшла да нас і што ты змагалася за нашу незалежнасць».

Па словам сябра Беларускай партыі левых «Справядлівія свет», сяброўкі нябожчыцы Алены Скрыган, Галіна Сямдзянава прыцігвала да сябе людзей зусім розных, нават супрацьлеглых палітычных поглядаў. «Я ведаю, як яна ўмела працаўцаць, як яна магла працаўцаць пачынаць зноў, як быццам бы нічога не было. I

яна была вельмі добрым сябрам, не толькі магла паспачаўцаць, а адразу кідалася дапамагаць», — адзначыла Алена Скрыган.

Выступоўцы ўспамінаюць, што Галіна Георгіеўна прыйшла ў парламент, калі займала пасаду кіраўніка Камітэта народнага кантролю ў Навагрудку. Тым больш фенаменальным было тое, што Сямдзянава стала сябрам фракцыі Беларускага народнага фронту, адным з самых яскравых апазіцыйных дэпутатаў легендарнага Вярхоўнага Савета 12-га склікання. Менавіта Сямдзянава ўнесла ў парламенцкую залу бел-чырвона-белы сцяг, які стаў дзяржаўным дзякуючы высілкамі перш за ёё дэпутатаў фракцыі БНФ. Згадвалася і пра тое, як Галіна Георгіеўна літаральна не дала выступіць на сесіі тагачаснаму кіраўніку ЦК КПБ Малафееву — сёння той ужо гістарычны здымак месціцца ў Музее Салідарнасці ў польскім Гданьску.

Ужо на Паўночных могілках Юрась Беленькі зачытаў жалобнае пасланне былога лідара фракцыі БНФ у ВС, цяперашняга старшыні Кансерватыўна-хрысціянскай партыі — БНФ Зянона Пазняка. Присутны праводзілі Галіну Сямдзянаву ў апошні шлях спевам гімна «Магутны Божа». Пахаваная Галіна Георгіеўна побач з яшчэ двумя вядомымі беларусамі — Уладзімірам Конанам і Віталем Скалабанам.

► СПАДЧЫНА

НАПАМІН ПРА ЮРКУ ВІЦЬБІЧА

У серыі «Бібліятэка Бацькаўшчыны» выйшла кніга даваеннай прозы беларускага пісьменніка і публіцыста, дзеяча эміграцыі ў Амерыцы Юркі Віцьбіча пад называй «Лшоно Габо Бійрушалайм».

Кніга складаецца з найбольш адметных твораў даваеннай прозы, якія ўпершыню ў Беларусі публікуюцца асобым выданнем. Акампануюць ім успаміны Юркі Віцьбіча пра літаратурнае згуртаванне «Узвышша», сябрам

якога ён быў, ды лісты, прысвечаныя міжваеннай беларускай літаратуре.

Назву кнізе дало адно з апавяданняў Юркі Віцьбіча. «Лшоно Габо Бійрушалайм» — гэта вядомае габрэйскае выслоўе, якое ў перакладзе са старажытнагабрэйскай мовы азначае: «У наступным годзе ў Ерусаліме».

У якасці ўкладальніка кнігі выступіў Лявон Юрэвіч. Ён жа напісаў і прадмову да кнігі. Рэдактары — Ціхан Чарнякевіч і Наталія Гардзіенка.

Па словам рэдактара кнігі Ціханы Чарнякевіча, «у артыкулах, нарысах, шматлікіх лістах Віць-

біч аднаўляе ўсе перыпетыі літаратурнага побыту і гістарычных варункаў, у якія яму давялося жыць да вайны. Кніга «Лшоно Габо Бійрушалайм», такім чынам, вельмі каштоўны матэрыйял не толькі для філолага, але і для гісторыка, краязнаўца, які цікавіцца Віцебшчынай».

Выданне з'яўляеца новай спрабай вяртання творчай спадчыны Юркі Віцьбіча ў Беларусь і разлічана як на літаратурнаўца і гісторыкаў, так і на ўсіх аматараў беларускай літаратуры.

Паводле Інфармацыйнага цэнтра МГА «ЗБС «Бацькаўшчына»

▼ ТЫДНЁВЫ АГЛЯД

УСЁ ВЫШЭЙ, ВЫШЭЙ І ВЫШЭЙ

Сяргей САЛАЎЁУ

Пасля таго, як беларуская ўлада нарэшце вымушана, з патугамі, з адцягамі, але вырашыла дазнацца пра рэальны курс беларускага рубля, насељніцтва было шакаванае.

Шакаванае не тым, што на дадатковай сесіі валютнай біржы долар пераскочыў за 8.500 беларускіх рублёў. Зусім не. Шакаванае хутчэй тым, што наша ўлада ўспрыніла гэта як загад да дзеянняў. І пачала дзеяніцаў у сваім стылі. Дакладней, нават не ў сваім, а ў стылі Астапа Бэндэра, які ведаў не адну сотню «параўнальнай чэснага забірання грошай у насељніцтва».

У Беларусі 20 верасня павышаны адпускніцы цэны на хлеб, малочную прадукцыю і мяса.

«Дадаткова з 20 верасня павышаюцца максімальная адпускніца цэны на хлеб жытні пшанічна-аржаны, батоны і булачкі з пшанічнай мукою нязадобная развесам 300 грамаў і больш, малако каровіна пастэрызаваное і кефір з каровінага малака тлуштасцю да 3,5% уключна, смятану тлуштасцю да 25% уключна, творог тлуштасцю да 9% уключна без смакавых добавак і напаўнільнікаў — да 10%. На ялавічыну патушную (у паштках і чвэртках), свініну патушную (у тушах і паштках), буйнакускавыя мяса-косны паўфабрыкату выглядзе водрубаўся свініны — да 20%, — гаворыцца ў пастанове Мінэканомікі №153 ад 19 верасня 2011 года.

Нагадаем, адпускніцы цэны на хлеб і малочную прадукцыю павялічваліся на 5% у пачатку верасня, на мяса на 10% — у канцы жніўня. То бок, прыблізна за месяц (калі лічыць падніх) адпускніцы цэны павялічваліся трох разах!

Папярэдні пастановай Мінэканомікі за № 152 былі павышаны

шэнне з 16 кастрычніка цэн на паслугі сувязі на 7%. Як паведаміла прэс-служба ЗП «Велком», пры гэтым тарыфы на выклікі і дадатковыя паслугі будуть акруглены да аднаго рубля згодна з правіламі арыфметычнага акруглення, тарыфы на разавыя ўзносы і спецыяльныя паслугі — да 10 рублёў.

Варта адзначыць, што Беларусь стала лідарам па росце спажывецкіх цэн сярод сярод асобных краін СНД (Расія, Казахстан, Украіна). Паводле звестак Белстата, у жніўні ў параўнанні са снежнем 2010 года ў Беларусі цэны ўзраслі на 53,6%, ва Украіне — на 4,1%, у Казахстане — на 5,9%, Расіі — на 4,7%. У жніўні ў параўнанні з ліпенем у Беларусі рост спажывецкіх цэн склаў 8,9%, Казахстане — 0,3%. У Расіі адбылося зніжэнне цэн на 0,2%, ва Украіне — на 0,4%.

Вось табе і «беларускі цуд». Калі ў нас цэны растуць больш чым на пасытні працэнт, у суседніх краінах не дзягіваюць і 6 (Казахстан). Што, мы будзем у такіх умовах святкаваць «Даждынкі»? Ды нам трэба проста завязаць рот і майчыць у анучку, а не гараныцца сваім асаблівым «шляхам развіцця». Прасцей, пэўна, пры такіх раскладах набыць пісталет ды застрэліцца, чым набыць мяса кілаграмам дзесяць.

Нагадаю яшчэ адну ключавую папярэднюю фразу: «Паводле звестак Белстата». Гэта значыць — толькі па-

Беларусь стала лідарам па росце спажывецкіх цэн сярод асобных краін СНД (Расія, Казахстан, Украіна).

У жніўні ў параўнанні са снежнем 2010 года ў Беларусі цэны ўзраслі на 53,6%

рэзічныя цэны на тытунёвый вырабы — зноў з 20 верасня. На 10—40%. Цэны на цыгарэты вытворчасці ДТФ «Нёман» «Карона» павышаны на 23% (да 2 950 рублёў за пачак), «Мінск» і «Прэм’ер» — на 29% (2 650), «Glamour» — на 42% (5 400), «Kent» — на 40% (7 000), «Lucky Strike» — на 41% (5 500), «Monte Carlo Super Slims» і «Pall Mall» — на 28,5% (4 500). Цыгарэты вытворчасці мінскага прадпрыемства «Тытунь Інвест» «Camele» даражыць на 36% (да 6 800), «Monte Carlo» — на 28% (4 500), «Winston» — на 41% (5 500).

Не адстаюць ад родных чыноўнікаў, якія павінны забяспечваць стабільнасць «крышталнага сасуда», і камерцыйныя арганізацыі. Мабільны аператор velcom абвясціў пра павы-

водле звестак афіцыйнага статыстычнага агенцтва. А калі б нашу сітуацыю ацанілі незалежныя эксперыты?

З незалежнымі экспертамі проблема. Не таму, што яны такія кепскія. Проста згадваецца анекдот часуў Брэжнева: «Чаму ў краіне няма мяса? — Мы ідзем да камунізму сямімільнымі крокамі. Скаціна за намі не паспявае».

Міжнародны валютны фонд знязіў ацэнку тэмпай росту валавога ўнутранага прадукту Беларусі ў 2011—2012 гадах. У адпаведнасці з новым прагнозам, які прыведзены ў анонўленым штогадовым дакладзе фонду «Перспектывы развіцця сусветнай эканомікі», гэты паказчык у Беларусі складзе 5% у 2011 годзе

(раней планавалася 5,5%) і 1,2% у 2012-м (раней 1,4%). На думку МВФ, інфляцыя ў Беларусі складзе ў 2011 годзе 65,3%. Але ў гэтай лічбе не ўлічана падарожанне хлеба, малака, мяса, цыгарэт на гэтым тыдні.

Дарэчы, пра валюту. Што нашае чыноўніцтва ўмее і любіць рабіць, дык гэта валюту траціць. Група беларускіх чыноўнікаў накіравалася ў Вашынгтон. У склад дэлегацыі ўвайшлі: міністр эканомікі Мікалай Снапкоў, міністр фінансаў Андрэй Харкавец, начальнік галоўнага ўпраўлення зневенеканамічнай дзеянасці Нацбанка Аляксей Лясны, намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення міжнароднага супрацоўніцтва і гандлю, начальнік упраўлення зневенеканамічнай дзеянасці апарату Савета міністраў Генадзь Мядведзеў. Мэта камандзіроўкі не названа.

Разам з тым вядома, што гэтым днёмі ў Вашынгтоне адбудзеца штогадовы сход кіраўнікоў Міжнароднага валютнага фонду і Сусветнага банка.

Урад і Нацбанк Беларусі разлічваюць на новую праграму крэдытнага супрацоўніцтва з МВФ. «Папярэдне вызначалася сума крэдыту ў 5—8 мільярдаў долараў. Але, магчыма, нам такія гроши і не запатрабуюцца. Эта будзе залежаць ад таго, як МВФ ацэніць нашы дзеянні», — заяўляла Ермакова 17 верасня, дадаўшы, што фонд ужо ўхваліў апошні дзеянні ўрада па выхаду на адзіны курс.

Але ж «не хлебам адзіні». 20 верасня ў межах 18-й сесіі Савета па правах чалавека ў Жэневе быў зачленаўшы даклад Вярхоўнага камісара ААН па правах чалавека аб сітуацыі ў Беларусі. Сутнасць даклада зводзілася да таго, што сітуацыя з правамі чалавека пасля презідэнцкіх выбараў 2010 года пагоршылася. У дакументе ўтрымліваецца шэраг рэкамендацый урада Беларусі. Галоўная рэкамендацыя — неадкладна і без усякіх умоў вызваліць палітычных апанентаў, дэмакратычных актыўстаў і журналістаў, якія не ўдзельнічалі ні ў якіх гвалтоўных акцыях. Вярхоўны камісар ААН па правах чалавека рэкамендуе ўладам правесці ўсебаковае і аб’ектыўнае расследаванне акалічнасцяў, пры якіх гэтыя людзі былі затрыманыя, і расследаваць усе выпадкі катаванняў, ажихіўліяў і зняволеных.

МВФ вельмі не любіць даваць крэдыты тым, хто парушае фундаментальныя права чалавека, а тым больш — законы эканомікі.

▼ ФІГУРЫ ТЫДНЯ

АЛЯКСЕЙ ШАМАРАЎ

Беларускі спартовец Аляксей Шамараў (вагавая катэгорыя да 120 кілаграмаў) заявіваў золата чэмпіянату свету па вольнай барацьбе, што праходзіў ў Стамбуле. Акрамя таго, Шамараў атрымаў ліцэнзію на Гульні-2012 у Лондан, куды кваліфікуюцца па шэсць прадстаўнікоў у кожнай алімпійскай вагавой катэгорыі.

У фінале Аляксей Шамараў узяў верх над трохразовым чэмпіёнам свету расіянінам Білялай Махавыя, які на гэты раз здавальваўся срэбрам. На шляху да тытула беларускі змагар адолеў таксама супернікаў з Германіі, Турцыі, Грузіі і ЗША. Бронзавыя медалі ў катэгорыі да 120 кілаграмаў дасталіся грузіну Давіту Мадзманашвілю і Джамаладзіну Магамедаву з Азербайджана.

Медаль Шамараў стаў другім для беларускіх прадстаўнікоў вольнай барацьбы на чэмпіянаце свету ў Турцыі. Руслан Шэйхай (вагавая катэгорыя да 96 кілаграмаў) заявіваў бронзу, а разам з ёй і ліцэнзію на Гульні-2012 у Лондан.

Астатнія беларускія барцы-вольнікі засталіся без медалёў і алімпійскіх ліцэнзій.

ІГАР БУЗОЎСКІ

Беларускі рэспубліканскі саюз Моладзі шукае ідзі для Беларусі. Першы сакратар ЦКГА «БРСМ» Ігар Бузоўскі прадставіў праект «100 ідэй для Беларусі». Як передае БелАПАН словаў Бузоўскага, галоўная задача праекта — аўяднаць як мага больш моладзі з самімі рознымі праектамі, «у любой галіне, у любым напрамку, пачынаючы ад эканамічных праектаў, тэхнічных праектаў, заканчываючы палітычнымі, сацыяльнымі, культурнымі».

Столешных расправак увойдзець у віртуальную экспазіцыю, размешчаную на інтэрнэт-партале «Моладзь Беларусі» і на старонцы сацыяльнай сеткі «ВКонтакте» (да словаў, праз гэту сацыяльную сетку ладзяцца і майдывівыя акцыі пратэсту ў Беларусі). Па выніках галасавання аўтары самых паспяховых работ атрымаюць магчымасць прапанаваць іх на Рэспубліканскім моладзевым інавацыйным форуме.

Для ўдзельнікаў уведзена аблежаванне па ўзросце — да 31 года — і па рэалістычніці задум. Вечныя рухавікі рэалізоўваць занадта складана, сказаў Бузоўскі, арганізацыю цікавяць больш практычныя ідэі. «У прынцыпе, любая ініцыятыва можа быць рэалізавана і падтрымана. Вядома, гэта мусіць быць неяк сувымерна з грашыма, з фінансамі, што будзе каштаваць гэты праект», — адзначае прадстаўнік БРСМ.

АЛЯКСАНДР КАНЮК

Аляксандар Канюк прызначаны агенцтвам беларускага юрисконсультаў. Раней ён працаўаў намеснікам старшыні Вярхоўнага суду. Лукашэнка вызваліў ад пасады генеральнага пракурора Беларусі Рыгора Васілевіча. Гаворачыў аб Васілевічы, Лукашэнка адзначыў: «Ён пераходзіць на іншую працу, у го вельмі шмат магчымасцяў у гэтым плане. Ён чалавек не чужі, і я гэта хачу прама сказаць, каб нікто не думаў, што Рыгор Васілевіч тут дрэнны быў для презідэнта. Гэта наш чалавек, чалавек адданы нашай дзяржаве. Тому мы яго будзем выкарыстоўваць ці на навуковай працы, калі ён гэтага захоча (ён вельмі шмат працуе ў гэтым кірунку), альбо на выкладчыцтве, альбо на той і іншай, альбо на якой-небудзь дзяржаўнай службе. Гэта ўжо ён сам павінен вырашыць, і мы вызначымся, дзе ён будзе працаўаць. У яго вельмі вялікі вопыт і вельмі вялікія веды як у юрыста. Я гэта вельмі цаню і, вядома, ён з «абоймы» не выпадзе».

Аляксандар Канюк нарадзіўся ў 1960 годзе ў Гродне. Скончыў Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт па спецыяльнасці правазнаўства. З 1982 па 1984 гады быў камандзіром мотастралковага ўзвода 3-га Гвардзейскага танкавага дывізіі 7-й танкавай арміі Беларускай ваеннае акругі. З 1984 года працаўаў на розных пасадах у ваенных трываналу. У 1993—1997 гадах быў суддзей Беларускага суда. Ад 1997 года — старшыні Мінскага міжграñнознага суда. З 2006 па 2009 гады працаўаў суддзей і старшынёй Беларускага ваеннае суда. З красавіка 2009 года быў суддзей і намеснікам старшыні Вярхоўнага Суда. Узнагароджаны ордэнам «За службу Радзіме» па Узброенных Сілах СССР III ступені, 9 медалямі.

▶ ПРАЦЭС

ПЫТАННІ ТОЛЬКІ ПАМНАЖАЮЦЦА

Вольга ХВОІН

**Ужо тыдзень ідзе судовы
працэс над абвінавачваемымі
па справе аб выбуху ў мінскім
метро ў красавіку гэтага года.
І чым далей, тым больш
пытацца, а не адказаў.**

Выбух 11 красавіка 2011 года стаўся ў нейкім сэнсе пераломнім для грамадской свядомасці. Пэўнасць, што Беларусь стабільная-мірная краіна, імгненна знікла. Цяпер, бадай, кожны трывмаецца думкі, што фатум можа настаяць у любы момант. І дзяржава не гарантует абарону ад гэтага. У выніку выбуху 11 чалавек загінулі адразу, яшчэ чацвёра памерлі ў бальніцах, агулам у шпіталі і па медыцынскую дапамогу звярнуліся больш за дзвесце чалавек. Ужо 13 красавіка Аляксандр Лукашэнка заявіў, што трое падазраваных затрыманы і прызналі сваю віну. Не толькі ў выбуху ў метро, але і ў датычнасці да здзяйснення іншых выбуху: у 2008 годзе ў Мінску ў Дзень незалежнасці і яшчэ больш раніх — у Віцебску.

Нагадаю, што ў выніку выбуху 2008 года на святкаванні Дня Незалежнасці былі паранены каля 50 чалавек. Паводле афіцыйнай версіі, выбух быў здзейснены «з хуліганскіх мэтаў». Выбух у мінскім метро 11 красавіка 2011 года кваліфікуецца як тэракт.

Адмова ад паказанняў

Судовы працэс над Дзмітрыем Канавалавым і Уладзіславам Кавалёвым пачаўся 15 верасня ў Доме правасуддзя ў Мінску. Яны з'яўляюцца абвінавачваемымі ў выбуху на станцыі метро «Кастрычніцкая». Старшынства на працэсе намеснік кірауніка Вярховага суда Беларусі Аляксандар Федарцоў. Бок дзяржаўнага абвінавачання прадстаўляе намеснік Генеральнага прокурора Аляксей Стук.

Доказная база асноўнага абвінавачваемага Дзмітрыя Канавалава пакуль грунтуюцца на яго асабістых прызнаннях і паказаннях Уладзіслава Кавалёва. Кавалёў 13 красавіка падчас допыту падрабязна расказаў, як у Мінск прыехаў Канавалава, каб зрабіць выбух у метро.

Маўляў, Канавалава ў красавіку патэлефанаваў і сказаў, што яму трэба ў Мінск па справах. Кавалёў сустрэў свайго знаёmcца на чыгуначным вакзале 10а красавіка, ускінуў вялікую сумку на плячу, каб дапамагчы яе несці. А Канавалава яму сказаў, што там бомба, дык трэba быць асцярожным. На чыгуначным вакзале Канавалава адкрыў сумку і паказаў яе змесціва — дзве пяцілітровыя пластыковыя бутэлкі з нейкім рэчывам жаўтаватага колеру, зверху прыкрытыя паперай для ўпакоўкі падарункаў. Сумка, паводле паказанняў Кавалёва, была

Дзмітры Канавалав

Уладзіслаў Кавалёў

Для даведкі:

Канавалава вінавацца ў злачынствах паводле:

- частак 1, 2, 3 артыкула 289 (тэрорызм)
- частак 2, 3 артыкула 295 (незаконныя дзеянні ў дачыненні да агнястрэльнай зброі, боепрыпасаў і выбуховых рэчываў)
- частак 2, 3 артыкула 339 (хуліганства)
- часткі 2 артыкула 218 (наўмыснае знішчэнне або пашкоджанне маёmacі)
- часткі 1 артыкула 14 (замах на злачынства) Крымінальнага кодэкса Беларусі

Кавалёва вінавацца ў злачынствах паводле:

- часткі 6 артыкула 16 (дапамога ў злачынстве)
- часткі 3 артыкула 289 (тэрорызм)
- часткі 3 артыкула 295 (незаконныя дзеянні ў дачыненні да агнястрэльнай зброі, боепрыпасаў і выбуховых рэчываў)
- частак 2, 3 артыкула 339 (хуліганства)
- часткі 2 артыкула 218 (наўмыснае знішчэнне або пашкоджанне маёmacі)
- часткі 2 артыкула 405 (укрывальніцтва злачынстваў)
- частак 1, 2 артыкула 406 (неданясенне аб злачынстве)

циажкая, каля 20-ці кілаграмаў. З вакзала Канавалава і Кавалёў неслі сумку ў дзве рукі. Потым пaeхалі да станцыі метро «Фрунзенская», там на вуліцы Карабля пайшли ў агенцтва нерухомасці і на той жа вуліцы знялі аднапакаўную кватэру на суткі.

Кавалёў у часе допыту заявіў: Канавалава гаварыў, што збіраецца ўзарваць метро, бо рана ці позна звераць адбіткі пальцаў. Маўляў, усё адно пасадзіць, губляць яму чаго. Расказаў прыяцелю Канавалава, што збіраўся скончыць жыццё самагубствам, паказаў нейкія жэлацінавыя капсулы. Кавалёў расказаў, што ў яго быті думкі скрасці сумку, але, магчыма, спачатку не асэнсаваў заявы Канавалава, што той мае намер зладзіць выбуху.

Потым меркаваныя падрыўнікі пайшли ў краму, купілі салаты і гарэлкі. Дзмітрый павінені сваім сябровкам, з якімі пазнаёміўся праз сацыяльную сетку «ВКонтакте». Вечарам прыйшлі Яна Пачышкай і яшчэ адна дзяўчына. Застолле з гарэлкай і жартамі працягвалася да пятай раніцы. Сумка ў гэты час стаяла ў пакой за занавескаю, якою пакой і быў перагароджаны на дзве часткі. 11 красавіка Кавалёў прачнуўся а 7 раніцы і пaeхалі на працу на МАЗ — там ён працаваў электрыкам. Па абедзе Кавалёў сышоў з працы, прыехаў да Канавалава і зноў працягнулася п'янка-гулянка.

У часе гэтай п'янкі Канавалава паказаў нейкі белы предмет з кнопкай, падобны на выключальчык. Цікава, што відэазапіс

паказваў, што Канавалава яму распавядаў, што меў датычнасць да выбуху ля стэлы ў Мінску, адна бомба не спрацавала, і там застаўся яго адбітак пальца. Зрабіў гэта

ён адзін. «Мэту выбухаў не абмяркоўвалі». Аднак цікава, што Кавалёў не змог дакладна назваць, калі быў выбух ля стэлы ў Мінску — ні год, ні дзень. Толькі сказаў, што гэта «было нейкое свята». Са слоў Кавалёва, выбухі ў Віцебску ў 2005 годзе таксама зладзіў Канавалава. А расказаў гэта, бо «давяраў, можа хацец пахваліцца. Пра мэты не гаварыў».

Кавалёў сказаў, што Дзмітрый Канавалава не рэлігійны чалавек, «палітыкай не захапляўся, нядобрых выказванняў у бок кірауніцтва дзяржавы таксама не было». Маўчай Кавалёў, бо хацеў «прыкрыцца» сябра.

На пытанне следства «Ці мог сканструяваць Канавалава такую выбухоўку?» Кавалёў адказаў «Напэўна, так. Ведаю, што канструкцыю зрабіў сам. Па-моему, ён вырабіў выбуховае прыстасаванне сам. Але невядома дакладна, дзе ўзяў выбуховае прыстасаванне. Не вядома, якім чынам прывёў у дзеяньні выбухоўку».

Яну Пачышкую, Дзмітрыя Канавалава і Уладзіслава Кавалёва затрымалі на здымянай кватэры.

Паводле паказанняў Кавалёва, Дзмітрый Канавалава з дзяцінства захапляўся піратэхнікай і рабіў выбуховыя пакеты.

Профілактычныя размовы

Агулам у відэазапісе паказанняў адказы Кавалёва выглядаюць крыху дзўна, бо ён рэгулярна гаворыць «не ведаю», а потым дадае «магчыма, я думаю так». То бок шэраг паказанняў заснаваныя не на факце, а на нейкіх меркаваннях і гіпотэзах Кавалёва.

Падчас суду Кавалёў адмовіўся ад гэтых паказанняў. Ён заявіў, што перад допытам быў ціск. Да яго неаднаразова прыходзілі «на размовы» супрацоўнікі КДБ, аднак не прысутнічаў тады. Аператыўнікі галоўнага ўпраўлення па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю ў ноч перад допытам праўялі «прафілактычную размову». Пагражалі суровым пакараннем, маўляў, усё адно нікто не паверыць, што ён не саўдзельнік, таму трэба як мага больш даць паказанняў, тады пойдзе па артыкулу за неданясенне. Зачытвалі яму і Крымінальны кодэкс — «там быў цырк, чыталі артыкулы з Крымінальнага кодэкса, праманоўвалі парадынштаб пакаранне». Быццам бы гэтыя ж аператыўнікі расказвалі яму, што трэба распавесці пра такія падрабязнасці, як бутэлькі, прыстасаванне з кнопкай для выбуху, скручванне дроту на выбухоўцы. «Падчас дзанянняночнай аператыўнікі гаварылі: «Няўжо ты не бачыў, як там зрошчваліся дроты?» — распавёў у судзе Кавалёў.

У выніку ў судзе Уладзіслава Кавалёў заявіў, што Дзмітрый Канавалава не ўзыраў бомбу ў метро. «Я думаю, Дзмітрый не ўзыраў бомбу ў 2011 годзе. Ці мала што там паказвалі (маюцца на ўзвеze кадры відэаназірання, на якіх Дзмітрый Канавалава ідзе ў метро з сумкай на станцыю «Кастрычніцкая», а пасля выбуху назад — без сумкі)», — гаворыць Кавалёў. Ён сцвярджае, што яму паказвалі кадры, дзе Канавалава ішоў з сумкай у метро, але не паказалі, дзе Дзмітрый быў ужо без сумкі.

Кавалёў агулам асаба цікавая: з яго прыватнага дзённіка вынікае, што ён мары зарабіць мільён долараў за п'яць-дзесяць гадоў. Для гэтага рыхтаваў сябе — чытаў розныя кнігі па пісімалогіі, каб мець пазытыўныя ўстаноўкі на жыццё. Канавалава пісімалогія не цікавіцца.

На пытанне следства «Что пісімалогія, каб мець пазытыўныя ўстаноўкі на жыццё. Канавалава пісімалогія не цікавіцца.

Недавер пацярпелых

Пацярпелыя, якіх па справе праходзіць некалькі соцен, вельмі насыжаныя ставяцца да судовага працэсу. Безапеляцыйных крикаў «укрыжуй!» няма. Есць пытанні: якім чынам было вызначана, што менавіта Канавалава і Кавалёў маюць дачыненне да выбуху, чаму спачатку высокія сумы зайдзілі, што «аналагаў бомбы няма ў свеце», а Канавалава ў сваіх паказаннях распавёў, што інфармацыю для стварэння бомбы зналі ў інтэрнэце, а неабходныя кампаненты купіў на рынку ў Віцебску.

Таксама падчас допыту 18 красавіка Канавалава адмовіўся ад дадзеных раней паказанняў аб сваіх датычнасці да выбуху ў Віцебску ў 2005 годзе. Следчаму ён заявіў, што раней прызнаўся ва учыненні гэтых злачынстваў пад цікам («прымненне катаванняў») супрацоўнікі міліцыі пасля затрымання 12 красавіка.

Яну Пачышкую, Дзмітрыя Канавалава і Уладзіслава Кавалёва затрымалі на здымянай кватэры. Паводле паказанняў Кавалёва, Дзмітрый Канавалава з дзяцінства захапляўся піратэхнікай і рабіў выбуховыя пакеты. Галоўнага ўпраўлення па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю і карупцыяй МУС двое супрацоўнікі міліцыі паклалі яго на жыцтв, руку ў наручніках зацягнулі пад складзеныя ззаду накрыж ногі. Паводле слоў Канавалава, яму сказали, каб ён даў паказанні па выбухах у Мінску ў 2011 і 2008 гадах і ў Віцебску ў 2005-м. Разам з тым на гэтым жа допытам Канавалава зайдзіў, што прызнае сваю замешанасць у выбухах у Мінску ў 2008 і 2011 гадах.

3 пацярпелых у хуліганы

Суддзя Федарцоў забараніў журналістам кантактаваць з пацярпелымі. Паводле яго слоў, інтэрв'ю з гэтымі людзьмі можа расцэнівацца як уплыў на судовы працэс. Таксама журналістам паралі ўстрымавацца ад каментавання матэрыялаў гучнай справы.

Вечарам 20 верасня з невядомых прычын у Мінску быў затрыманы Аляксандр Крутый. На судзе па справе аб тэракце ў мінскім метро ён прадстаўляе інтарэсы сваіх дачак Інэсы, пацярпелай падчас выбуху 11 красавіка. Як сказала Інэса, бацька патэлефонаў ёй напярэдадні прыкладна ў 20 гадзін і сказаў толькі, што яго затрымалі і даставілі ў Маскоўскае РУС. Яму інкраймінуетца ўчыненне злачынства, прадугледжанага часткай 1-й артыкула 339-га Крымінальнага кодэкса «Хуліганства». У чым дакладна ён абвінавачваецца, сваякам у міліцыі адмовіўся сказаць. Родным затрыманага было толькі паведамлене, што пытанне пра абранине ў адносінах да яго меры стрымання будзе вырашана вечарам 21 верасня, — перадае БелАПАН. Інэса Крутая мяркую звязніцца да суддзі з заявай, у якой запатрабуе прыпыніць працэс да таго час, пакуль яе бацька не будзе зноў дапушчаны ў суд у якасці яе прадстаўніка. Аляксандр Крутый актыўна паводзіцца ў працэсе па справе аб тэракце. Менавіта яму належала хадайніцтва аб пераносе суда да вырашэння пытання аб адмене

ГРОШЫ

КАНЕЧНЫ ПРЫПЫНАК ЦІ ПАУЗА?

Вольга ХВОІН

Беларускі рубель цягам апошняга тыдня пакрысе стабілізуецца. Пакуль не ідзе размова аб істотным узмацненні яго пазіцыі, аднак і рост курсу валют не назіраеца.

Па дадзеных Беларускай валютна-фондавай біржы, 21 верасня ў таргах доларами удзельнічаў 21 банк. Аб'ём таргоў склаў 27 млн. 895 тыс. долараў (попыт — 27 млн. 895 тыс., прапанова — 16 млн. 63 тыс.). У таргах расійскім рублём удзельнічала 24 банкі. Курс вырас на 0,59 рубля і склаў 173,98 беларускага рубля за адзін расійскі. Аб'ём таргоў склаў 424 млн. 34 тыс. расійскіх рублёў (попыт — 425 млн. 159 тыс., прапанова — 424 млн. 34 тыс.). У таргах еўра ўдзельнічалі 20 банкаў. Аб'ём таргоў склаў 6 млн. 109 тыс. еўра (попыт — 6 млн. 822 тыс., прапанова — 6 млн. 109 тыс.), а курс вырас на 14 рублёў і склаў 7 472 рубля за еўра.

З пачатку года афіцыйны курс беларускага рубля да валютнага кошыка знізіўся на 82,28%, да доллара — на 82,17%, да расійскага рубля — на 76,74%, да еўра — на 88,11%.

Па свабодным курсе доллар працаюць па 7 834 рублі, еўра — 11 179, расійскі рубель — 260 беларускіх рублёў за адзінку.

Нацыянальны банк Беларусі мае намер рухаць адзіні курс у бок афіцыйнага. «Адзіны курс прадугледжвае фарміраванне зыходзячы з попыту і прапановы — трэба ўлічваць, што Нацбанк будзе працягваць недапушчэнне моцнага ўмацавання ці моцнага паслаблення рубля. Пры неабходнасці будзем умешвашца», — сказаў намеснік старшыні прайўлення Нацбанка Беларусі Тарас Надольны. Паводле яго

слоў, «няма пагадненняў з урадамі аб звязданні курса на канкрэтным значэнні. Вельмі цяжка спрагнаваць курс, які будзе збалансаваным. Ёсць рэзервы, каб адзіны курс рухаўся да афіцыйнага». Пры гэтым Надольны дадаў, што «цяпер казаць 5 тысяч, 5,5 тысяч, ці 6 тысяч — бессэнсоўна».

На адзіны курс рубля ўлады плануюць выйсці ў трэцій дэказдзе каstrychnіка. «Тэхнічна самы лепшы час выходу на адзіны курс — гэта 20-я дні месяца: падатковая выплата, заканчэнне канвертацыі валюты для разлікаў за газ. Калі ўсё пойдзе па плане, у каstrychnіку мы закрыем гэтае пытанне», — заявіў віцэ-прем'ер Сяргей Румас. Аналагічную па сутнасці заяву зрабіў і Аляксандр Лукашэнка: «Што мы бачым літаральна праз тыдзень пасля таго, як вы захацелі абсалютна рынковага курсу, рынковых адносін? Калі вам праўду сказаць, то сёння Міхailу Мясніковічу і Надзеі Ермаковай трэба працаваць так, каб гэты долар не абваліўся ніжэй устаноўленых 5 тысяч рублёў».

Разам з тым суб'екты фінанса-

ўдаць, натхніўшыся першымі поспехамі, урад цяпер вядзе работу над рознымі сцэнарамі сацыяльна-еканамічнага прагнозу на 2012 год, робячы стаўку на «ўмерана-спрыяльны» варыянт. Паводле слоў віцэ-прем'ера Сяргея Румаса, гэты сцэнар грунтуюцца на ўмераным росце эканомікі, амежаванні грошавай эмісіі на ўзроўні не больш за 3% ВУП, падтрыманні курсу беларускага рубля на ўзроўні, які забяспечвае зніжэнне дэфіцыту аплатнага балансу, а таксама мерах сападтымкі неабароненых слаёў насельніцтва. «У лістападзе мы будзем мець перспектывы план развіцця эканомікі на 3 гады», — паабяцаў віцэ-прем'ер. Ён таксама запэўніў, што ў праекце бюджету прадугледжваецца зніжэнне падатковай нагрузкі.

«Зніжэнне стаўкі падатку на прыбытак — канкрэтны памер пакуль разлічваецца, але само паніжэнне — пытанне вырашанае. Будзе ўведзены механизм пераносу страт на будучыя падатковыя перыяды», — паведаміў Румас.

Натхніўшыся першымі поспехамі, урад цяпер вядзе работу над рознымі сцэнарамі сацыяльна-еканамічнага прагнозу на 2012 год, робячы стаўку на «ўмерана-спрыяльны» варыянт

вага рынку пакуль асцярожны ў сваіх ацэнках і стабілізацію курсу звязваюць з тым, што цяпер канец месяца — прадпрыемствы вымушаныя сплаціць падаткі, правесці заробак па бухгалтэрый. З гэтымі мэтамі многія прыватнікі і канвертуюць цвёрдую валюту ў рублі, што выроўнівае попыт і прапанову на рынку і, адпаведна, упльвае на курс. Ёсць і псіхалагічны момант — наяўнасць валюты ў абменніку не спараджае стыхійнага чорнага рынку, на якім курсы валют звычайна крыху завышаныя з улікам магчымых стратаў.

У студзені-ліпені за кошт дэвольвацыі, пададзеных Белстата, сальда ў гандлі з Еўрасаюзам склала 3 776 млрд. долараў, сальда ў гандлі з Расіяй застаецца адмоўным — 5 959 млрд. долараў. Гэтыя паказчыкі, канешне, палепшылі эканамічную карціну дзяржавы. Аднак застаецца небяспека таго, што сітуацыю «з'ядуць» імклівія інфляцыйныя працэсы, што ў выніку вядзе да падвышэння выдаткаў унутры краіны. Так, за студзень-жнівень інфляцыя ў Беларусі склала 53,6%. А індэкс спажывецкіх цэн за гэты год можа перавысіць 100%.

▼ КАЛОНКА КАНСТАНЦІНА СКУРАТОВІЧА

МЫТНЯ ДАБРО НЕ ДАЕ

Па афіцыйных звестках, за 7 месяцаў бягучага года гандлёвае сальда Беларусі ў межах Мышнага саюза было адмоўнае ў памеры 5 703,8 мільёна долараў.

Прычым, у гандлі з Расіяй імпартовыя выдаткі пераўышлі экспартныя набыткі на 5 958,7 млн. долараў, у гандлі з Казахстанам вартасцы беларускага экспарту на 254,9 млн. долараў перавысіла выдаткі на імпарт з этай краіны. Велічыня дадатная, але несупастаўная з першай — адмоўнай.

Выходзячы з гэтага, ужо сёня можна смела сказаць — уступленне Беларусі ў Мышны саюз ніякіх асаблівых выгод Беларусі не прынесла. На самай справе, памер таваразвароту Беларусі ў гандлі з Расіяй і Казахстанам падвысіўся на 41,6% (экспарту — на 42,3%, імпарту — на 41,2%), але ж і мінугодніе (за сем месяцаў) адмоўнае сальда (4 079,5 млн. долараў), такім мовіць, стала яшчэ больш адмоўным — гандлёвыя дыбалансы павялічыліся больш чым на 1,5 мільярда долараў.

Атрымліваецца дакладна па класіку — лезу я наперад, асадзі назад. Караец, гандлёвая стасункі Беларусі на этай рынковай прасторы засталіся такімі, якімі былі і падчас пракламацыі Саюзной дзяржавы. Кожны год пачынаўся перамовамі наконт льготных паставак у Беларусь нафтагазавай сыравіны, льготы вызначаліся, але ў выніку кожны гаспадарчы год эканоміка Беларусі пачынала працаваць на больш жорсткіх умовах. У выніку адмоўнае сальда значна павялічвалася, і трэба было зноў дамаўляцца наконт льготных стабілізацыйных кредитах, пад фактычны заклад беларускіх актываў і абязанкі палітычнай лаяльнасці да дзяржавы-хайрусніцы.

Рашэнні, якія прымаліся, ніколі не былі прынцыпова вычарпальными, наступякі шматлікім заявам Лукашэнкі — з аднаго боку, Ельцина, Пуціна, Мядзведзева — з другога. У выніку Беларусь так і не атрымала газ «па кошце Смаленскай вобласці», Расія — «фамільнага срэбра» беларусаў.

І Лукашэнка, і яго расійскія калегі не аднойчы падкрэслівали, што «в отношениях между братскими странами и народами торг неуместен», але ж тагураўца ў лепшых традыцыях звычайнага базару. З узаемнымі абразамі, праклёнамі, з пажаданнямі, кшталту, каб у цябе ўсё пагніло, каб твая кабыла нагу зламала...

Але праз паўзу, сышодзяцца зноў.

Такім чынам, бакі сбяг паводзяцца паслядоўна, выцыганьваючы кожны раз нейкія прэферэнцыі. Лукашэнка праз відовішча стабільнай і растучай эканомікі даволі ўдала набываў палітычныя капітал, яго апанентам на гэтай справе больш спрыяла добрая кан'юнктура на сусветных сырьевых рынках. Пры гэтым узаемныя чаканні прынцыпова не супадаюць. Калі Лукашэнка збіраецца неабмежаваны тэрмін кіраваць незалежнай краінай, якая карыстаецца таннымі рэсурсамі суседкі, то кіраўніцтва апошніяя ад яго канкрэтных доказаў заяўленай некалі інтэграцыйнай схеме.

А магчыма, ужо і не чакае. Бо неаднаразова агучаныя пузінскімі міністрамі намеры перавесці эканамічныя стасункі з Беларуссю на рынковыя рэйкі паслядоўна праводзяцца ў жыцці. Прыкладам, цана на расійскую нафту ў парыўнанні з мінулым годам падвысілася на 12,3%, кошты на прыродны газ — на 34,6%.

Зразумела, эканоміка Беларусі, яе прымысловасць, сельская гаспадарка і іншыя галіны маюць шмат адметных якасцей, і ў шмат чым пераўзыходзяць расійскіх канкурэнтаў. Але не настолькі, каб, кінуўшы-рынуўшы, адправіцца на заваяванне сусветных рынкаў. Прыкладам, практак па частковаму забеспечэнню нафтавых патрэб эканомікі з дапамогай Венесуэлы, можна лічыць, цалкам праваліўся. Бо пастаўкі нафты з гэтай краіны за сем месяцаў склала 953,2 тысячи тон на цане 834 долараў за тону (з Pacii — 10351 тысяча тон на цане 449 долараў за тону), а нешта іншае пакуль што нават у павестку дня не ставіцца. З другога боку, трактары ды іншая тэхніка, пастаўленыя ў Венесуэлу, патрабуюць сервіснага аблугуўання. Але пры нашай афіцыйнай ледзь не самай лепшай у свеце сістэме адгукаў, ходзяць чуткі, вельмі цяжка знайсці спецыялісту, якія б мелі дастатковую моўную і адначасовую інжынерную культуру.

Дык вось, пры шматлікіх поспехах і дасягненнях, беларуская эканоміка мае карэнны недахол, пра які ўсё ведаюць, але не хочуць ні гаварыць пра яго, ні рабіць нешта для яго перадолення. Можа таму, што гэта немагчыма ў рамках выбранай мадэлі, якая нават існуе толькі дзякуючы гэтаму недахолу. Беларуская эканоміка неэфектыўная. Гэта значыць, што для вытворчасці адзінкі таварнай прадукцыі ёй патрэбна нашмат больш эканамічных даброт, чым асноўным канкурэнтам. Вось напісаў я гэта, і адразу ўзвышшу зазвінела ад дружных пярэчанняў хору апанентаў, якія гучна распавядаюць аб уяўных перавагах калгаснага ладу. А калі так, то нічога і не зробіцца.

Аб гэтым добра ведаюць у Белстасе, кожны даклад якога сцвярджае, што асноўнымі крыніцамі фармавання адмоўнага сальда знешняга гандлю таварамі з'яўляецца экспартна-імпартныя аперациі з прамежкавымі таварамі (энерганосці, сырэвіна, матэрыялы і камплектуючыя). На энергетычныя тавары прыпадае (за сем месяцаў) 49,8% экспарту і 52,5% імпарту прамежкавых тавараў. Іх пастаўлена на знешні рынак на суму 7 716,3 млн. долараў, што ў 2,4 разы болей, чым за адпаведныя перыяды мінлага года. Імпарт энергетычных тавараў склаў 10 138,1 млн. долараў, што болей у 1,7 разы.

Інакш кажучы, па гэтым таварнай групе адбылося нязначнае (сезоннае?) скарачэнне адмоўнага сальда, і не адбылося ніякіх прынцыповых змен. Параўнайшаму імпартныя выдаткі растуць хутчэй за экспартныя здабыткі. І менавіта па гэтым таварнай групе ў гандлі з Расіяй адмоўнае сальда павысілася на 3,1 мільярды, дасягнуўшы рэкорднай сумы ў 9,8 мільярда долараў.

Не, гэта мытня нам дабро не дае.

► ТРЭЦІ СЕКТАР

ВАЛЯНЦІН СТЭФАНОВІЧ

Аляксандар ТАМКОВІЧ

Наколькі я ведаю, Валянціну Стэфановічу, як і Алеся Бяляцкаму, прапаноўвалі стаць палітузекачом. Абодва ад такога статуса адмовіліся. Больш за тое, Валянцін Стэфановіч мае намер вярнуцца ў Беларусь. І гэта нягледзячы на тое, што пра краты свайго паплечніка па «Вясне» ведае не менш за астатніх. Чаму? Вельмі спадзяюся, што мой нарыс і будзе адным з адказаў на гэтае пытанне.

Жыццёвы дэбют

Звычайна хлапчукоў называюць у гонар іх дзядоў альбо бацькоў. Валянціна Стэфановіча назвалі на памяць бабулі — Валянціны Сухаржэўскай. На жаль, яна не дачакалася немаўля сваёй дачкі, жыццёвы дэбют якога адбыўся 14 кастрычніка 1972 года.

Дарэчы, у гэтых ж дзень (толькі ў 1943 годзе) нарадзіўся і другі вядомы праваабаронца — Гары Пятровіч Паганяйла. Нічога не хачу сказаць пра такое супадзенне, а проста канстатую факт. Думаю, для тых, хто кажа пра наканаванасць нашага лёсу, ён будзе вельмі-вельмі цікавым.

Мама Валянціна Антаніна Сухаржэўская (яна не насіла прозвішча мужа) нарадзілася ў Мінску ў 1953 годзе. Праз свайго сібірскага бацьку яна мае выразна азіяцкую знешнісць і ў дзяцінстве праз гэта зведала шмат крыўдаў і ад дзяцей, і ад дарослых, якія праганялі яе ў «Кітай да свайго бацькі Мао Цзэдуну». Часта плакала. Менавіта тому Валянцін Стэфановіч шчыры не прыме расісту ў сялянініх аматараў «чысціні нацыі».

Антаніна Сухаржэўская добра малюе. Пасля школы яна паступіла на архітэктурнае аддзяленне Мінскага архітэктурнага тэхнікума, дзе і пазнаёмілася з бацькам (вучыўся ў адной групе) будучага вядомага праваабаронцы.

Па паштарту бацьку Валянціна Стэфановіча завуць Канстанцін, але сам ён сябе называе — спадар Каастусь. Нарадзіўся ў мястэчку Глуск Магілёўскай вобласці ў 1952 годзе. Пасля заканчэння школы паступіў ва ўзгаданую вышэй навучальную ўстанову, але, у адрозненіне ад сваёй жонкі, якая 20 гадоў працавала ў праектным інстытуце «Белпроппраект», займаўся практычнай будоўляй. Працаў прарабам, начальнікам будаўнічых участкаў розных прадпрыемстваў. Каб зарабіць больш грошаў, часта быў вымушаны пакідаць сям'ю і ад'язджаць на заробкі на Алтай, на Карэлю.

Валянцін Стэфановіч па гэтым дзень памятае, як ён з мамай часта ездзіў сустракаць бацьку

на вакзал. Той прыезджаў з вялікай барадой і дзіўнымі падарункамі: кедравымі арэхамі ці рагамі нейкіх горных казлоў.

Першыя цяжкасці

Сям'я Валянціна Стэфановіча, як і большасць у той час, не была заможнай. Перш за ўсё тому, што была вельмі маладой. Маші ўсяго 18 гадоў, бацьку — 19.

Нягледзячы на тое, што нарадзілася дзіця і жонка знаходзілася ў шпіталі пасля родаў, нягледзячы на ўсе цяжкія сямейныя абставіны, увесень 1972 года Каастуся Стэфановіча прызвалі ў войска. Часам Валіка даглядала нават 16-гадовая сястра яго маці, а часам і аднагрупнікі па тэхнікуму. Ніхто тады нават дапусціць не мог, што ў будучым «грамадскі» дзіцёнак будзе

Арышт Алеся Бяляцкага Валянцін Стэфановіч (як і многія) лічыць выключна палітычнай справай. Але, у адрозненіне ад большасці з нас, у сваіх высновах ён кіруеца
не эмоцыямі, а юрыдычнымі нормамі

самахварна абараняць правы гэтага самага грамадства.

У 1980 годзе Валянцін Стэфановіч пайшоў у першы клас сталічнай школы № 25 з паглыбленым вывучэннем англійскай мовы, бо тады жыў на Партызанскім праспекце ў раёне «старога аўтазавода». Праз трэх гады сям'я Стэфановіча замест маленъкай «палутаркі», якую пабудавалі німецкія ваенна-палонныя, атрымала новую «двуҳпакаёку» на вуліцы Асаналіева, і ён стаў хадзіць у школу № 11, дзе ўжо не было ніякіх «уклоніц».

Пачатак 1990-х гадоў — цікавы і цяжкі час. У людзей адбылася кардынальная змена арыенціраў. Калі раней для ча-

лавека галоўным у жыцці была адукцыя, то цяпер — гроши.

Менавіта ў гэты момант і адбыўся парадокс, які значна паўплываў на ўесь далейшы лёс Валянціна Стэфановіча. Як і многія сябры, ён хацеў займіцца бізнесам, але бацькі падказалі іншую каштоўнасць — веды. Яны разумелі, што вышэйшая адукцыя мае сваю вартасць ва ўсе часы.

У 1993 годзе Валянцін паступіў на юрыдычны факультэт Міжнароднага інстытута працоўных і сацыяльных адносін, заснавальнікам якога была ФПБ (Федэрэцыя прафсаюзаў Беларусі), а спецыялізацыяй абраў «Правазнаўства. Адвакатура і натарыят». Нагадаю, што афіцыйныя прафсаюзы былі тады значна прэстыжней, чым сёння. Студэнцкі курс Валянціна Стэфановіча быў до-

пад пагрозай і прыняў актыўны ўдзел ва ўсіх акцыях «мінскай вясны». Затым прымаў удзел у стварэнні структураў Маладога фронту.

У сакавіку 1997 года Валенціна Стэфановіча ўпершыню затрымалі на акцыі пратэсту. «Далі 5 сутак адміністратыўнага арышту. Пры гэтым зблізу ў РУУС Кастрычніцкага раёна».

Свядомы выбар

Нічога дрэннага не хачу сказаць, пра тых, хто публічна выступае за развіццё беларускай мовы, а ў асабістым жыцці жыве па большасці карыстаеща рускай. На жаль, такая сёння сітуацыя, і аўтар тут — не выключчэнне. Тому ў мяне і такая павага да сям'і Валянціна Стэфановіча — прынцыпова беларускамоўнай.

І гэта невыпадкова. Валянцін пачаў адчуваць сабе беларусам, падвой біларускую мову, стаў размаўляць на ёй выключна дзякуючы свайму бацьку. Менавіта той заўсёды з вялікай любоўю гаварыў пра Беларусь і з горыччю аб зникненні мовы, тоеснасці беларусаў. Напрыканцы 1980-х бацька Валянціна з вялікім энтузіязмам сустрэў з'яўленне руху БНФ. Ідэі нацыянальнага адроджэння, незалежнасці Беларусі былі і застаюцца для яго вельмі важнымі каштоўнасцямі.

Упершыню Валянцін Стэфановіч пачаў, як моладзь размаўляе па-беларуску, на сходзе «Талакі» ўвесень 1988 года, куды яго завёў стрыечны брат, студэнт першага курсу БДУ. Атрымаў вельмі моцнае ўражанне. Юнаку было тады толькі 16 гадоў.

...Ён жанаты ўжо 10 гадоў. Аліна скончыла мінскі Інстытут замежных моваў і выдатна валодае англійскай мовай. Перахладае нават «сінхрон», што вельмі цяжка і для прафесійных перакладчыкаў.

Пазнаёміліся яны ў 1996 годзе ў Маладым фронце. Пазней яна была актыўісткай ЗБС (Задзіночанне беларускіх студэнтаў). Пажаніліся ў ліпені 2001 года. Старэйшаму сыну Валянціна ўжо 6 гадоў, яго завуць Адам-Дамінік, дачцэ Яне-Вераніцы 7 месяцаў. Размаўляюць усе паміж сабой толькі па-беларуску.

Гуканне вясны

У 1998 годзе Валянцін Стэфановіч атрымаў «чырвоны» дыплом свайго ВНУ і пачаў працуваць юрыстконсультам на Мінскім падшыпнікам заводзе, а потым па прапанове Алея Бяляцкага далучыўся да праваабарончага цэнтра «Вясна», які быў адной з «першых ластавак» беларускага «трэцяга сектара».

Праца ў «Вясне» мае розныя бакі. З цяжкіх можна адзначыць тое, што прыходзіцца ўесь час мець справу з негатывам, з чалавечай бядой. Гэта цяжка найперш маральна. Складана размаўляць з роднымі людзей, якія патрапілі ў бяду.

Пры такай справе вельмі лёгка стаць чэрствым, не ўспрымальным да чалавечага гора, таму для Валянціна Стэфановіча вельмі важна заставаца спагадлівым для людзей, не згубіць спачуванне да іх. І ў яго гэта атрымліваецца. 13-гадовая праца навучыла стрымліваць эмоцыі, падыходзіць да праблемаў з рацыянальнага боку: што і як можна зрабіць у канкрэтнай сітуацыі, дзейнічаць максімальна хутка і эфектыўна.

З цікавых бакоў — магчымасць вандраваць. Праваабарончы цэнтр «Вясна» з'яўляецца сябрам шэрагу міжнародных арганізацый, і таму яго супрацоўнікі маюць магчымасць удзельнічаць у шэрагу міжнародных праваабарончых місій, а таксама ў міжнародных дэлегацыях па назіранні за выбарамі.

Арышт Алея Бяляцкага Валянцін Стэфановіч (як і многія) лічыць выключна палітычнай справай. Але, у адрозненіне ад большасці з нас, у сваіх высновах ён кіруеца

не эмоцыямі, а юрыдычнымі нормамі.

Цяжка не пагадзіцца з такімі яго словамі: «Цынізм наших уладаў заключаецца ў tym, што яны выдатна ведалі, на якія мэты выдаткоўваюцца гэтыя сродкі, яны паліявалі за імі ўсе гэтыя гады — іх вельмі цікавілі распіскі, якія людзі пісалі за тое, што ім кампенсавалі штрафы, іншыя пытанні. У юрыдычным сэнсе ў дзеяннях Бяляцкага няма складу злачынства, якое яму цяпер інкрымінуюць. Но толькі прыбытак, паводле наших законуў, аблкладаецца падаткам, і ні пра якое ўхіленне тут і гаворкі няма».

Як вядома, галоўны сэнс «Гукання вясны» ў tym, каб прыблізіцца да надыха. Першы на месці праваабарончага цэнтра «Вясна» Валянцін Стэфановіч менавіта гэтым і займаецца. Толькі вясна для яго не прыродная падзея, а палітычная.

26 ВЕРАСНЯ, ПАНЯДЗЕЛАК

06.00, 07.10, 08.15 Добрай раніцы, Беларусь!
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 23.55 Навіны.
07.05, 08.05 «Зона Х». Дарожныя навіны.
07.30, 08.25 Дзяловое жыццё.
08.30 «Завядзенка». Дак. фільм (НГТРК).
09.10 Камедыйная меладрама «Маргоша».
10.05 Серыял «На нажах» (Расія).
11.05 Серыял «Дыхай са мной» (Расія).
12.10 Баявік «Рызык без контракту» (Расія).
13.45 Сінематэка.
14.25 Здароўе.
15.15, 19.20 Навіны рэгіёна.
15.35 Камедыя «Зануда» (Францыя).
17.05 Серыял «На нажах» (Расія).
18.00 Серыял «Дыхай са мной» (Расія).
18.50 «Зона Х». Крымінальная хроніка.
19.30 Арэна.
19.55 Камедыйная меладрама «Маргоша».
21.00 Панарама.
21.45 Кантрольна роўка.
22.00 Баявік «У тyle ворага» (ЗША).
00.05 Дзень спорту.
00.15 Дак. цыкл «У пошуках праўды».

06.00, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.00 Нашы навіны.
06.10 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».
09.10 Контуры.
10.15 «Зразумець. Прабачыць».
11.05 Навіны спорту.
11.10 «Закінчыты свет». Шматсер. фільм.
12.00 «Крайна цудаў Рыны Зялёны».
13.05 Навіны спорту.
13.10 Тэлечасопіс «Звяз».
13.40 «Кантрольны закуп».
14.10 «Модны прысуд».
15.10 «Заручальны пярсцёнак». Шматсер. фільм.
16.10 Навіны спорту.
16.15 Прэм'ера. «Участковы дэтэктыў».
16.55 «Давай пажэнімся».

18.15 Навіны спорту.
18.20 «Зваротны адлік».
19.00 «Чакай мяне».
20.00 Час.
21.00 Навіны спорту.
21.05 Ток-шоў «Адкрыты фармат».
22.10 «Атлантыда». Шматсерыйны фільм.
23.10 Прэм'ера. «Нона, давай!».
23.45 «Праэктарпрыськітан».
00.25 Прэм'ера. «Умовы контракту». Шматсерыйны фільм.
01.20 Начальная навіны.

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
06.10 «Міншчына».
06.20 «Раніца. Студыя добра гастрою».
07.40 «СТБ-спорт».
07.45 «Раніца. Студыя добра гастрою».
08.30 «Тыдзень».
09.35 «Вялікі сняданак».
10.10 «Зялёны агурок. Каўсна перадача».
10.40 «Наши суседзі». Серыял.
11.40 «Званая вячэр».
12.35 «Агонь кахання». Серыял.
13.50 «Зорны рынг».
14.45 «Вялікі горад».
15.20 Канцэрт М. Задорнова.
16.00 «Я-вандруйца».
16.50 «Эрапарцёрская гісторыя».
17.10 «Наша справа».
17.20 «Міншчына».
17.30 «Званая вячэр».
18.30 «Агонь кахання». Серыял.
20.00 «Сталічны паддрабязнасці».
20.10 «СТБ-спорт».
20.15 «Добры вечар, маляня».
20.25 Фільм «Блокпост». Расія, 1998 г.
22.55 «СТБ-спорт».
23.00 «Сталічны футбол».
23.30 «Таямніцы свету з Ганнай Чапман».

07.00 ЛАДная раніца.
08.00 Тэлебарометр.

08.05 Серыял «Ты маё жыццё».
09.05 Камедыяны серыял «Інтэрны».
10.10 «Запал і ўлада».
10.45 Канцэрт Mylene Farmer «Avant que l'ombre.. a Bercy».
12.45 Рэальны свет.
13.20 Камедыйны анімацыйны фільм «Кукарача» (Расія).
14.45 Навіны надвор'я.
15.15 Гадзіна суду. Справы сямейныя.
16.20 Медычныя таемніцы.
16.55 Прыгодніцкі баявік «Снайпер. Зброя адплаты» (Беларусь-Расія). 1-я серыя.
18.00 Серыял «Ты маё жыццё».
19.00 Камедыяны серыял «Інтэрны».
20.05 Беларуская часіна.
21.05 Калыханка.
21.20 КЕНО.
21.25 Тэлебарометр.
21.30 Канцэрт Mylene Farmer «Avant que l'ombre.. a Bercy».
23.35 Авертайм.
00.00 Футбол. Чэмпіянат Англіі. Прэм'ер-ліга. Агляд тура.

07.00 «Раніца Расіі».
10.00 «Карціна свету».
10.55 Надвор'е на тыдзень.
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Весткі.
11.30 Тэлесерыял «Маршрут літасці».
12.25 «Ранічня пошта».
12.55 «Пакой смеху».
13.50 Навіны - Беларусь.
14.30 «Пра самае галоўнае». Ток-шоў.
15.25 «З новай хатай!». Ток-шоў.
16.20 «Кулагін і партнёры».
16.50 Навіны - Беларусь.
17.35 Весткі. Дзяжурная частка.
17.50 Тэлесерыял «Сястры па крыве».
18.50 «Ефрасіння. Працяг». Тэлесерыял.
19.50 Навіны - Беларусь.
20.30 «Прамы эфір».
21.35 Тэлесерыял «Контргульня».
23.25 Тэлесерыял «Дурнаватая».
00.15 Навіны - Беларусь.
00.25 Прэм'ера. «Вынікі. Горад-атрута».

06.05 Інфармацыйны канал «HTB раніцай».
08.35 «Праграма Максімум».

10.00, 13.00 Сёння.

10.20 «Рускія сенсацыі». Інфармацыйны дээтэктыў.

11.10 «Да суда».

12.05 «Суд прысяжных».

13.25 Серыял «Абвешчаны ў вышук».

15.10 «Справа густу».

15.35 «Аглюд. Надзвычайнае здарэнне».

16.00 Сёння.

16.25 «Пракурорская праверка».

17.40 «Гаворым і паказваем». Ток-шоў.

18.35 «Аглюд. Надзвычайнае здарэнне».

19.00 Сёння.

19.35 Серыял «Марскія д'яблы».

21.25 Серыял «Глушэц. Вяртанне».

23.15 Сёння.

23.40 «Сумленны панядзелак».

00.30 Серыял «Сталіца граху».

01.15 Серыял «Школа».

09.30 Мотаспартыўны часопіс.
09.45, 11.00, 01.30 Тэніс. Турнір WTA. Токіо (Японія). Дзень 1.
11.45 Мотаспорт. Супербайк. Чэмпіянат свету. Італія. 2-я гонка.
15.30, 19.30 Веласпорт. Чэмпіянат свету. Групавая гонка. Капенгаген (Данія).
16.30, 20.30 Біятлон. Летні чэмпіянат свету (Чэхія). Спрынт.
17.30 Біятлон. Летні чэмпіянат свету (Чэхія). Гонка пераследу. Жанчыны.
18.00 Біятлон. Летні чэмпіянат свету (Чэхія). Гонка пераследу. Мужчыны.
18.30 Футбол. Часопіс.
21.45 Вось дык так!

22.00 Пра рэстлінг. Аглюд WWE.

22.30 Пра рэстлінг. Vintage Collection. ЗША.

23.30 Баявія мастацтвы. Байцоўскі клуб. The Battle.

00.30 Футбол. Часопіс.

07.00 Тыдзень у «Аб'ектыве».
07.40 Зона Свабоды.
08.10 «Акварыум», серыял: 2 серыя.
09.00 Прэс-экспрэс (агляд медыяў).
09.15 Беларускія лёсі: «Бізнес-партыя», рэпартаж, 2009 г., Польшча.
09.40, 14.10 Пра Свет.
10.05, 12.55 Эксперт.
10.30 Фільматэка майстроў: «Варажба жарлянкі», маст. фільм, 2005 г., Польшча-Германия.
12.10 «Васіль Быкаў. Вяртанне», дак. фільм, 2004 г., Беларусь.
12.30 Беларускія лёсі: «бізнес-партыя», рэпартаж, 2009 г., Польшча.
13.20 «Акварыум», серыял: 2 серыя.
14.40 «Васіль Быкаў. Вяртанне», дак. фільм, 2004 г., Беларусь.
15.05 Фільматэка майстроў: «Варажба жарлянкі», маст. фільм, 2005 г., Польшча-Германия.
16.40 Беларускія лёсі: «бізнес-партыя», рэпартаж, 2009 г., Польшча.
17.05 «Мой родны город», серыял.
17.25 Зона Свабоды.
18.00 Аб'ектыв (агляд падзеяў дня).
18.05 «Палітычныя забойствы», дак. фільм, 2005 г., Францыя: 3 серыя: «Смяротны запавед міру Магаты Гандзі».
18.55 Невядомая Беларусь: «Верасень 1939. Як нас вызвалілі», дак. фільм, 2011 г., Беларусь.
19.30 Аб'ектыв (агляд падзеяў дня).
19.40 Гарачы каментар.
19.50 Калыханка для самых маленьких.
20.00 Еўропа сёня.
20.25 Білзкая гісторыя. Іншы погляд: «Залатыя горы», дак. фільм, 2005 г., Польшча.
20.45 Гісторыя пад знакам Пагоні.
21.00 Аб'ектыв (галоўнае выданне).
21.25 Рэмарка (культурніцкая праграма).
21.50 «Варажба жарлянкі», маст. фільм, 2005 г., Польшча-Германия.
22.30 Аб'ектыв.
23.45 Гарачы каментар.

27 ВЕРАСНЯ, АЎТОРАК

06.00, 07.10, 08.20 Добрай раніцы, Беларусь!
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 23.40 Навіны.
07.05, 08.05 «Зона Х». Дарожныя навіны.
07.30, 08.15 Дзяловое жыццё.
08.25 Арэна.
08.45 Слова Мітрапаліта Філарэта.
09.10 Камедыйная меладрама «Маргоша».
10.05 Серыял «На нажах» (Расія).
11.05 Серыял «Дыхай са мной» (Расія).
12.10 Меладрама «Ты заўёды будзеш са мной» (Расія).
13.00 Жаноче ток-шоў «Жыццё як жыццё».
15.15, 19.20 Навіны рэгіёна.

06.00, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.10 Нашы навіны.
06.10 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».

16.15 Прэм'ера. «Участковы дэтэктыў».
16.55 «Давай пажэнімся».
18.15 Навіны спорту.
18.20 «Каралева экрану». Серыял.
18.55 «Хай кажуць».
20.00 Час.
21.00 Навіны спорту.
21.05 Новая камедыя «Трохі не ў сабе».
22.15 «Атлантыда». Шматсерыйны фі

28 ВЕРАСНЯ, СЕРАДА

06.00, 07.10, 08.15 Добрай раніцы, Беларусь!

07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 23.40 Навіны.

07.05, 08.05 «Зона X». Дарожныя навіны.

07.30, 11.50 Дзялівое жыццё.

08.35 «Сфера інтэрсэй». Эканамічна праграма.

09.10 Камедыйная меладрама «Маргоша».

10.05 Серыял «На нажах» (Расія).

11.00 Серыял «Дыхай са мной» (Расія).

12.10 Меладрама «Фота маёй дзяўчыны».

13.55 Жаноче ток-шоу «Жыццё як жыццё».

15.15, 19.20 Навіны рэгіёна.

15.35 Мультсерыял «Іван і Мітрафан» (Расія), 2-я серыя.

15.50 «Эпоха».

16.45 Серыял «На нажах» (Расія).

17.50 Серыял «Дыхай са мной» (Расія).

18.50 «Зона X». Крымінальная хроніка.

19.30 Замелінне пытанні.

19.55 Камедыйная меладрама «Маргоша».

21.00 «Панарама». Інфармацыйны канал.

21.30 Футбол. Ліга чэмпіёна УЕФА. БАТЭ - Барселона. Прамая трансляцыя.

23.50 Дзень спорту.

00.05 Футбол. Ліга чэмпіёна УЕФА. Агляд днія.

16.55 «Давай пажэнімся!».

18.15 Навіны спорту.

18.20 «Каралева экрану». Серыял.

18.55 «Хай кажуць».

20.00 Час.

21.00 Навіны спорту.

21.05 Новая камедыя «Трохі не ў сабе».

22.15 «Атлантыда». Шматсерыйны фільм.

23.15 Асяроддзе паслення.

00.15 Прэм'ера. «Умовы кантракту». Шматсерыйны фільм.

01.10 Начальная навіны.

01.15 Навіны.

01.20 «Мінішчына».

01.20 «Раніца. Студыя добра настрою».

07.40 «СТБ-спорт».

07.45 «Раніца. Студыя добра настрою».

08.30 «Аўтапанарама».

08.50 Фільм «Шанхайскія рыцары». ЗША - Гонконг, 2003 г.

10.40 «Нашы суседзі». Серыял.

11.40 «Званая вячэр».

12.35 «Агонь кахання». Серыял.

13.50 «Дурні, дарогі, грошы». Гумарыстычны серыял.

14.40 «Падкідны». Серыял.

15.35 «Ніна». Серыял.

16.50 «Гаворыць і паказвае Мінск».

17.20 «Мінішчына».

17.30 «Званая вячэр».

18.30 «Агонь кахання». Серыял.

20.00 «Сталічныя падрабязнасці».

20.10 «СТБ-спорт».

20.15 «Добры вечар, маляня».

20.25 Фільм «Падвойная згуба». Расія, 2009 г.

22.55 «СТБ-спорт».

23.00 «Дабро пажаліца».

23.20 «Падкідны». Серыял.

00.15 «Жорсткі бізнес». Серыял.

07.00 ЛАДная раніца.

08.00 Тэлебарометр.

08.05 Серыял «Ты маё жыццё».

09.00 Моладзевы серыял «Барвіха» (Расія). 1-я серыя.

10.00 «Запал і ўлада».

10.35 Канцэрт Stevie Wonder «Soul Life and Live At Last».

12.15 Рэальны свет.

12.50 «Халі-Галі». Скетч-шоў.

13.15 Спорт-кард.

13.45 Казка «Марынка, Янка і таямніцы каралеўскага замка» («Беларусьфільм»).

15.05 Гадзіна суду. Справы сямейныя.

16.10 Медычныя таямніцы.

16.45 Прыгодніцкі баявік «Снайпер. Зброя адплаты» (Беларусь-Расія). 3-я серыя.

18.00 Серыял «Ты маё жыццё».

19.00 Моладзевы серыял «Барвіха» (Расія). 1-я серыя.

20.00 «Беларуская часіна».

21.00 Калыханка.

21.15 Тэлебарометр.

21.20 «Спортлато 5 з 36».

21.25 КЕНО.

21.30 Канцэрт Stevie Wonder «Soul Life and Live At Last».

23.10 Рэальны свет.

23.40 Футбол. Ліга чэмпіёна УЕФА. Марсэль - Барусія (Дортмунд).

07.00 «Раніца Расіі».

10.05 Тэлесерыял «Маршрут літасці».

11.00 Весткі.

11.30 «Кулагін і партнёры».

12.00 Тэлесерыял «Контргульня».

13.50 Навіны - Беларусь.

14.00 Весткі.

14.30 «Пра самае галоўнае». Ток-шоў.

15.25 «З новай хатай!». Ток-шоў.

16.20 «Кулагін і партнёры».

16.50 Навіны - Беларусь.

17.00 Весткі.

17.35 Весткі. Дзяжурная частка.

17.50 Тэлесерыял «Сястры па крыўі».

18.50 «Ефрасіння. Працяг». Тэлесерыял.

19.50 Навіны - Беларусь.

20.00 Весткі.

20.30 «Прамы эфір».

21.35 Тэлесерыял «Контргульня».

23.25 Тэлесерыял «Дурнаватая».

00.15 Навіны - Беларусь.

00.25 Прэм'ера. «Гістарычны працэс».

06.05 Інфармацыйны канал «HTB раніцай».

08.35 «Дачны адказ».

09.35 «Агляд. Надзвычайнай здарэнненне».

10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.40 Сёння.

10.20 «Развод па-руську».

11.10 «Да суда».

12.05 «Суд прысяжных».

13.25 Серыял «Асноўная версія».

15.10 «Праўда густу».

16.25 «Пракурорская праверка».

17.40 «Гаворым і паказваем». Ток-шоў.

18.35 «Агляд. Надзвычайнай здарэнненне».

19.45 Футбол. Ліга Еўропы УЕФА. «Зеніт» (Расія) - «Партугалія».

21.45 Серыял «Луашэц. Вяртанне».

23.05 «Увага: вышук!».

23.45 Серыял «Сталіца граху».

00.30 Серыял «Школа».

09.30 Аўтаспорт. Дарога да Дубаі. Часопіс.

09.45, 11.00, 18.00, 01.30 Тэніс. Турнір WTA. Токіо (Японія). Дзень 3.

14.45 Футбол. Клуб Чэмпіёнаў УЕФА. Часопіс.

14.55 Тэніс.

16.00 Артыстычныя більярд. Чэмпіянат свету. Флоранж (Францыя). 1/2 фіналу.

17.00 Артыстычныя бі

30 ВЕРАСНЯ, ПЯТНІЦА

06.00, 07.10, 08.15 Добрай раніцы, Беларусь!

07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00 Навіны.

07.05, 08.05 «Зона X». Дарожныя навіны.

07.30, 11.50 Дзэлавое жыццё.

08.35 Сфера інтарсэй.

09.10 Камедыяна меладрама «Маргоша».

10.05 Серыял «На нажах» (Расія).

11.00 Меладраматычны серыял «Дыхай са мной» (Расія).

12.10 «Час шчасца». Меладрама (Расія).

14.05 Відэафільм АТН «Шлях праз Масты» цыклу «Зямля беларуская».

14.15 Клуб рэдактараў.

15.15 Навіны рэгіёна.

15.35 Мультсерыял «Іван і Мітрафан» (Расія). 4-я серыя.

15.50 Канцэрт ансамбля народнай музыкі «Бяседа».

16.55 Рэспубліканскі фест-кірмаш «Даждын-кі-2011» (г. Маладзечна). Прамая трансляцыя.

19.20 Навіны рэгіёна.

19.30 «Зона X». Вынікі тыдня.

19.55 Камедыяна меладрама «Маргоша» (Расія).

21.00 Панарама.

21.45 Народная камедыя «Белая Росы» («Беларусьфільм»).

23.25 Навіны.

23.35 Дзень спорту.

23.50 Дакументальна-біяграфічны цыкл «Мая праўда» (Украіна).

06.00, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 Нашы навіны.

06.10 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».

09.10 «Кіесь здораваў».

10.20 «Зразумець. Прабачыць».

11.05 Навіны спорту.

11.10 «Закінуты свет». Шматсер. фільм.

12.00 «Умовы кантракту». Шматсер. фільм.

13.05 Навіны спорту.

13.10 «Хача ведаць».

13.40 «Кантрольны закуп».

14.10 «Модны прысуд».

15.10 «Заручальны пярсцёнак». Шматсер. фільм.

16.10 Навіны спорту.

16.15 Прэм'ера. «Участковы дэтэктыў».

16.55 «Давай пажнімся!».

18.15 Навіны спорту.

18.20 «Чакай мяне». Беларусь.

19.00 «Поле чудаў».

20.00 Час.

21.00 Навіны спорту.

21.05 «Здабытак Рэспублікі».

23.30 «Наша Белараша».

00.05 Прэм'ера. Фільм «Качагар».

02.50 Начынныя навіны.

06.00 «24 гадзіны».

06.10 «Мінічына».

06.20 «Раніца. Студыя добра гастро».

07.30 «24 гадзіны».

07.40 «СТБ-спорт».

07.45 «Раніца. Студыя добра гастро».

08.30 «Ўтапанарама».

08.50 Фільм «Мечнік». Расія, 2006 г.

10.30 «24 гадзіны».

10.40 «Нашы суседзі».

11.40 «Званан вячэр».

12.35 «Агонь хакання».

13.30 «24 гадзіны».

13.50 «Дурні, дарогі, грошы». Гумарыстычны серыял.

14.45 «Падкідны». Серыял.

15.30 «Ніна».

16.30 «24 гадзіны».

16.50 «Я-вандруюца».

17.20 «Мінічына».

17.30 «Званан вячэр».

18.30 «Агонь хакання».

19.30 «24 гадзіны».

20.00 «Сталічныя падрабязнасці».

20.10 «СТБ-спорт».

20.15 «Добры вечар, майяня».

20.40 Фільм «Вайна прыгажунь». Францыя, 2008 г.

22.30 «24 гадзіны».

22.55 «СТБ-спорт».

23.00 «Гарачы лёд».

23.30 Фільм «Салдацкі дэкамерон». Расія, 2005 г.

01.15 «Чаркіозна. Аднаразовыя людзі».

01.30 Серыял.

07.00 ЛАДная раніца.

08.00 Тэлебарометр.

08.05 Серыял «Ты маё жыццё».

09.05 Дэтэктыў «Допыт» (СССР).

10.45 «Кожны мае права быць розным».

11.15 Гаспадар.

11.45 Час футболу.

12.30 Прыгоднік фільм «Блакітны карбункул» («Беларусьфільм»).

13.55 Гадзіна суду. Справы сяменыя.

15.00 «Халі-Галі». Скетч-шоу.

15.10 Медычныя таемніцы.

15.50 Сяменыя камедыя «Плажарны сабака» (ЗША-Канада).

16.25 «Прокурорская праверка».

17.40 «Гаворым і паказываем». Ток-шоу.

18.35 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».

19.00 Сёння.

19.35 «Марскія д'яблы. Лёсы».

21.20 Прэм'ера. «Гастарбайтары. Гісторыя ўсерасійскага зману».

23.15 Вострасюжэтны фільм «Вечер пайночны».

01.00 Дэтэктыўны трэйлер «Горад грахоў».

09.30 Тэніс.

11.00 Тэніс. Турнір WTA. Токіо (Японія). 1/2 фіналу.

14.15 Футбол. Клуб Чэмпіёнаў. Часопіс.

14.30 Снукер. Мастэрс. Сан-Паула (Бразілія). Фінал.

16.00 Снукер. Турнір PTC (Players Tour Championship). Польшча. Дзень 1.

18.50 Футбол. Клуб Чэмпіёнаў. Часопіс.

19.00 Тэніс. Турнір WTA. Токіо (Японія). 1/2 фіналу.

20.00 Боулінг. Турнір PBA. ЗША.

21.00 Снукер. Турнір PTC (Players Tour Championship). Польшча. Дзень 1.

00.00 Самыя моцныя людзі планеты. Ліга чэмпіёнаў.

01.00 Аўтаспорт. Дарога да Дубаі. Часопіс.

01.15 Снукер. Турнір PTC (Players Tour Championship). Польшча. Дзень 1.

07.00 Аб'ектыў.

07.25 Гарачы каментар.

07.35 «Ахвяра», дак. фільм, 1988 г., Польшча.

09.15 «Россия. XX век. Взгляд на власть», 2009 г., Расія: ч. 4.

09.40 «Сонечная дзіда», серыял: 5 серыя.

09.50 «Еўромахх».

09.90 Незвычайнае жыццё звычайных людзей: «Цягнік стаіць пяць хвілінаў», дак. фільм, 2009 г., Літва.

16.10 Гісторыя пад знакам Пагоні (спазнаваўчая праграма).

16.20 Мойнік (лінгвістичная праграма).

16.30 «Россия. XX век. Взгляд на власть», 2009 г., Расія: ч. 4.

17.00 «Між намі, бусламі», мультсерыял для дзяцей: 4 серыя.

17.20 «Бульбаны», мультсерыял.

17.35 «Сонечная дзіда», серыял: 29 серыя.

23.10 Вагон (сатырычна-забаўляльная праграма).

2 КАСТРЫЧНІКА, НЯДЗЕЛЯ

06.20 Канцэрт «Залаты грамафон» (2009г.).

09.00, 12.00 Навіны.

09.10 Арсенал.

09.40 Зброя.

09.55 Фартыфікацыя.

10.35 Відэафільм АТН «Над Ушачамі восень плыве..» цыклу «Зямля беларуская».

10.50 «Сваты-4» (Украіна).

12.10 «Мэры Попінс, да спаткання!» (СССР). 1-я і 2-я серыі.

15.00 Навіны.

15.15 Навіны рэгіёна.

15.30 Дакументальны цыкл «Зорнае жыццё» (Украіна).

16.25 Камедыя «Ванька Грозны» (Расія).

18.10 Суперлато.

19.00 Навіны.

19.15 Крымінальная камедыя «Там, дзе гроши» (ЭША-Германія).

21.00 У цэнтры увагі.

21.55 Баявік «Моцны аршак» (ЗША).

00.15 «Сваты-4». Камедыны серыял (Украіна).

18.45 АНТ прадстаўляе: «Бітва тытанаў».

20.00 Контуры.

21.05 АНТ прадстаўляе: «Гонар нацыі».

22.10 «Вялікая розніца».

23.15 Фільм «Іленька».

01.05 Фільм «Рэцэпт яе маладосці».

07.00 «Рэпарцёрская гісторыя».

07.25 Фільм «Бандыты». ЗША, 2001 г.

09.30 «Аўтапанарама».

10.00 «Відавочнік прадстаўляе: самае смешнае».

10.50 «Вялікі сняданак».

11.30 «Салдаты. Дзембельскі альбом» Серыял.

13.20 «Добры дзень, доктар!».

13.55 Фільм «Мой ласкавы і пышчотны звер». СССР - Германія (ФРГ), 1979 г.

16.00 «Пляц гісторый».

16.30 «24 гадзіны».

16.55 Чэмпіянат Рэспублікі Беларусь па футболе: ФК «БАТЭ» - ФК «Гомель». Прамая трансляцыя.

19.00 «Аўтапанарама».

19.30 «Тыдзень». Інфармацыйна-аналітычная праграма.

20.40 Фільм «Каралі Мамба». ЗША - Францыя, 1992 г.

22.40 «Прафесійны бокс».

23.35 Фільм «Палыя анёлы». Ганконг, 1995 г.

01.20 «Чаркіона. Аднаразовыя людзі». Серыял.

06.40 Шліёнская камедыя «Агент 117. Місія ў Рыа» (Францыя).

08.25 «Правы чалавека».

08.40 Дабравест.

09.10 Свет вашай хате.

09.20 Тэлебарометр.

09.25 «Старшыня» (СССР). 1-я і 2-я серыі.

12.25 Кінаспробы.

13.00 «Страсі пад культуры».

13.45 Серыял «Маргоша» (Расія).

17.55 Футбол. Чэмпіянат Англіі. Прэм'ер-

ліга. Тотэнхэм - Арсенал. Прамая трансляцыя.

19.55 «Смешная часіна».

20.25 Навіны надвор'я.

21.00 Спортлато 5 з 36.

21.05 КЕНО.

21.10 Шліёнская камедыя «Агент 117. Місія ў Рыа» (Францыя).

23.00 Авантурная камедыя «Пад замком» (Францыя).

07.00 «ХА». Маленкія камедыі.

07.20 Фільм «Каханне прыходзіць не адно.

2011 г.

09.00 Тэлесерыял «Дішнікі. Працяг».

11.00 Весткі.

11.15 «Сам сабе рэжысёр».

12.05 Фільм «Толькі ўдваіх».

13.30 «Смехапанарама».

14.00 Весткі.

14.15 «3 новай хатай!».

14.45 «Гарадок». Дайджэст.

15.15 Прэм'ера. «Прышэльцы. Гісторыя венчайтаймніцы».

16.10 Фільм «Сем нявест яфрэйтара Збруева».

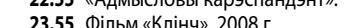
18.05 Прэм'ера. Вялікія святочныя канцэрт.

20.00 Весці тýдня.

21.05 Прэм'ера. Фільм «Беспасажніца».

2011 г.

22.55 Фільм «Клінч». 2008 г.

07.30 Дзіцячая раніца на НТБ-Беларусь.

08.00 Сёння.

08.20 «У зоне адмысловай рызыкі».

08.50 «Першая перадача».

09.20 «Ямо дома!».

10.00 Сёння.

10.20 «Выратавальнікі».

10.55 «Дачны адказ».

12.00 «Развод па-руську».

13.00 Сёння.

13.20 Прэм'ера. Дэтэктыўны серыял «Адвакат».

15.05 «Крамлёўскія дзеци».

16.00 Сёння.

16.20 «Следства вялі...».

17.20 «Лінія добра дзені».

18.30 «Надзвычайнай эздарэнне. Агляд за тыдзень».

19.00 «Сёння. Выніковая праграма».

20.00 «Чыстасардэчнае прызнанне».

20.50 «Цэнтральная тэлебачанне».

21.55 Прэм'ера. «Філіп Кіркораў. Мая споведзь».

22.55 «Нітшнікі».

23.55 Вострасюжэтны фільм «Лекара выклікалі!».

09.30 Снукер. Турнір РТС (Players Tour Championship). Польшча. Дзень 2.

11.15 Скачкі на лыжах з трампліна. Летні Гран-пры (Аўстрэлія).

12.45 Супербайк. Чэмпіянат свету (Францыя).

13.00 Супербайк. Чэмпіянат свету (Францыя). Заезд 1.

14.00 Суперспорт. Чэмпіянат свету (Францыя).

15.15 Аўтаспорт. Аўта ГП. Чэмпіянат свету (Італія). Заезд 1.

15.45 Аўтаспорт. Аўта ГП. Чэмпіянат свету (Італія). Заезд 1.

16.30 Супербайк. Чэмпіянат свету (Францыя). Заезд 2.

17.30 Снукер. Турнір РТС (Players Tour Championship). Польшча. Дзень 3.

19.00 Мотаспартыўны часопіс.

19.15 Скачкі на лыжах з трампліна. Летні Гран-пры (Аўстрэлія).

20.15 Снукер. Турнір РТС (Players Tour Championship). Польшча. Дзень 3.

21.00 Мотаспартыўны часопіс.

23.55 Мотаспорт. Лепшае ў серыі DTM. Часопіс.

00.00 Скачкі на лыжах з трампліна. Летні Гран-пры (Аўстрэлія).

01.15 Супербайк. Чэмпіянат свету (Францыя). Заезд 2.

02.15 Мотаспартыўны часопіс.

01.00 Прэс-экспрэс (агляд медыяў).

17.20 «Акварыум», серыял: 3 серыя.

18.10 Два на два (тэледыскусія).

18.40 «Три трейлеры», дак. фільм, 1998 г., Расія.

19.05 «Бульбаны», мультсерыял.

19.20 Рэмарка (культурніцкая праграма).

19.50 «Калыханка для самых маленьких».

20.45 «Палітычныя забойствы», дак. фільм, 2000 г., Францыя: 4 серыя: «Смерць у каланіяльным стылі. Забойства Патрыса Лумумбы».

21.00 Тыдзень у «Аб'ектыве».

21.40 Эксперт (інфармацыйна-аналітычная праграма).

22.10 Фільматэка майструю: «Непахаваны», маст. фільм, 2004 г., Польшча-Славакія-Венгрыя.

00.10 «Калыханка» ад Сашы і Сірох (сатырычная праграма).

00.20 Тыдзень у «Аб'ектыве».

01.00 Прэс-экспрэс (агляд медыяў).

07.00 Аб'ектыв.

07.15 Зона Свабоды.

07.45 Г

ФЕНОМЕН

ЧОРНАЯ МЕТКА ДЛЯ СТАРОЙ ПАЛІТЫКІ

Алег НОВІКАЎ

Галоўнай сенсацыяй выбараў у Берліне, якія адбыліся 18 верасня, стаў прырый парламент маладой Партыі піратаў. Дзе хаваюцца прычыны такога поспеху і якія будуць яго наступствы для германскай палітыкі — сёння гэта самая папулярныя пытанні сярод нямецкіх палітычных аглядальникаў.

Спачатку пра тых, каму ў Берліне не пашанцавала. Галоўнымі лузерамі берлінскіх выбараў, безумоўна, сталі лібералы. Свабодная дэмакратычная партыя (FDP) атрымала сімвалічныя 1,8 працэнта. Чаму сімвалічныя? Тому што трох гады таму на федэральных выбарах у свободных дэмакратоў было 18 працэнтаў. Філіп Рослер — лідар партыі — пакуль не знайшоў формулу рэанімацыі FDP.

У мінусе і нямецкія сацыял-дэмакраты (SPD), якіх на выбары вёў бургамістр Клаус Ваверайт, аўтар славутай фразы: «Я гей, і што ў гэтым кескага?». Хаця ружовыя засталіся вядучай партыяй у сталіцы (SPD мае 28 працэнтаў) і перамаглі Зялёных, якія нейкі час усур'ёў разлічвалі пасправаца з эсдэкамі за крэсла мэра, вялікай эйфары тут не назіраецца. Праблема ў тым, што вельмі нізкая паказчыка мае партыя Левых (11 працэнтаў), якая апошніяе дзесяцігоддзе была кааліцыйным партнёрам эсдэкам. То, што Левыя — партыя былых камуністаў ГДР — здаюць пазіцыі, цікавая тэма. Відавочна, што настальгія па сацыялізму ва Усходняй Германіі паступова сыходзіць. А іншай базы, акрамя пенсіянераў, у Левых няма.

З-за слабых вынікаў Левых, сформаваць кааліцыю з імі ўжо

не атрымаецца. Ваверайту патрабна шукаць новага саюзніка. Выбар невялікі. Гэта або хрысціянская дэмакратыя, якія атрымалі 23 працэнта (што для традыцыйнага левага Берліну вельмі някепска). Або Зялёныя, якія прыйшлі да фінішу з 17 працэнтамі. З першымі Ваверайту яўна не па дарозе: у выпадку блоку з партыяй Меркель, цяперашнія падзення рэйтынга канцлеру авалякова аукнецца эсдэкам.

Застаўцца Зялёныя, з якімі ў Клауса вельмі няпростыя адносіны. Усю кампанію менавіта эколагі і іх лідар Рэната Кунаст

Зялёныя, як вядома, таксама пачыналі як вулічная партыя, якая, аднак, здолела паступова пазбавіцца хіпойскіх прымочек і зарэкамендаваць сябе як сур'ёзныя палітычныя гулец

былі галоўным аб'ектам крытыкі сацыял-дэмакрататаў. У іх бачылі галоўных канкурэнтаў. Цяпер трэба мірыцца. Што тычыцца саміх Зялёных, то ім, здаецца, пакуль не да кааліцыйных перамоваў. Яны, як, дарэчы, і іншыя, спрабуюць зразумець: што рабіць з «піратамі»?

Маладая Партыя піратаў, якая зрабіла сабе імя на тэме барацьбы з цэнзурай і аўтарскім правам у інтэрнэце, з 9 працэнтамі пад-

тымкі праправалася ў берлінскі парламент. Такога троуму не чакалі нават самі аранжавыя (партыйны колер Партыі піратаў). У некаторых акругах сталіцы пасля галасавання ўзнікла праблема: «піраты» выставілі занадта мала кандыдатаў. Па-колькі яны атрымалі на парадак больш, ціпер яны вымушаны хутка шукаць жадаючых папраціраць штаны ў мясцовых саветах.

На папярэдніх выбарах у берлінскі сенат Партыя піратаў уздэлу не брала. Такім чынам, аранжавыя здолелі стварыць сваю электаральную базу за пяць

Зялёныя, як вядома, таксама пачыналі як вулічная партыя, якая, аднак, здолела паступова пазбавіцца хіпойскіх прымочек і зарэкамендаваць сябе як сур'ёзныя палітычныя гулец

гадоў, прычым з нуля. Сацыялагі ўжо склалі партрэт прыхільнікаў аранжавых. Гэта, перш за ёсё, тыя, хто звычайна галасуе за малыя партыі, і тыя, хто ўвогуле ніколі па розных прычынах не галасаваў. Плюс катэгорыя тых, хто здрадзіў партыям, за якія аддаваў голас раней.

Больш за ёсё ад такога партыйнага адзюльтэру пакутуюць Зялёныя. Яны недалічыліся 17 тысяч галасоў. У эсдэкаў «піра-

ты» «скралі» 14 тысяч выбаршчыкаў. У Левых — 13 тысяч.

Варта таксама згадаць, што «піраты» — практична партыя мужчын. З 15-ці чалавек «піратскай» фракцыі ў берлінскай ратушы толькі адна жанчына. Такая мужчынская дамінацыя дае сатырыкам падставу, каб іранізаваць над праграмнымі лозунгамі піратаў. На думку шмат каго, за барацьбой супраць цэнзуры ў сеці хаваецца банальнае жаданне вольна праглядаць порнасайты.

Між тым, палітолагі спрабуюць зразумець, што здарылася 18 верасня і як берлінскі казус можа паўплываць на больш глабальныя палітычныя трэнды.

Што тычыцца прычын такога фенаменальнага ўзлёту піратаў, то большасць звязвае яго з такай з'явай, як пратэстнае галасаванне супраць старых партый. «Гэта класічны выпадак пратэстнага галасавання», — сцвярджае Ангела Меркель. Аналітыкі бачаць тут подых арабскай вясны і апопніх моладзевых пратэстуў у Іспаніі, Грэцыі і Вялікабрытаніі.

Іншыя, наадварот, пішуць, што «піраты» ўхапілі нерв новай генерацыі, якая літаральна «пахала» на розных кампутарных феняках. Палітыкі старой генерацыі, у сваю чаргу, абыякава ставяцца да новых трэндаў і, адпаведна, не выглядаюць у вачах юніёраў сваімі. Так, аказаўлася, што той жа Ваверайт не ведае, што такое смартфон. Вялікі пласт аналітыкі прысвечаны новым формам палітычнага піару, які выкарыстоўвалі «піраты». Напрыклад, яны здолелі прыцягнуць на свой бок нямецкую благасферу, якая пачала асацыяваць сябе з праектам.

Акрамя таго, усе старыя партыі дзейнічаюць у выразных рамках эстэтыкі мінулага стагоддзя. Так, тыя ж Зялёныя выкарыстоўваюць культурны код 1980-х, калі ў ФРГ быў папулярны антыатамны рух. Піраты пер-

шымі ў сваім агітпропе зрабілі стаўку на эстэтыку моладзевай субкультуры новага стагоддзя.

Яшчэ адна версія прычын праправу «піратай» — берлінская спечыфіка. Сапраўды, у Берліне асбная ўнікальная гарадская культура, складовай часткай якой з'яўляюцца творчыя эксперыменты. Адсюль і яе палітычны прадукт у выглядзе Партыі піратаў. Відавочна, што аўтары гэтай канцэпцыі не бачаць для «піратай» вялікіх перспектыв.

Падобным чынам лічаць і тыя, для каго «піраты» — выключна партыя эпізайдычнага пратэсту. Падчас дэбатаў з апанентамі яны звычайна згадваюць вопыт Зялёных. Зялёныя, як вядома, таксама пачыналі як вулічная партыя, якая, аднак, здолела паступова пазбавіцца хіпойскіх прымочек і зарэкамендаваць сябе як сур'ёзныя палітычныя гулец.

Аднак, у адрозненні ад Партыі піратаў, у тагачасных Зялёных была нейкая ідэйная платформа. Зялёныя першай хвалі былі постантыстычныя левымі. Сістэма адзінных каштоўнасцяў, сапраўды, слабае месца ў партыі са сцягам з выявай вясёлага Роджэра. На старце праекту ў Партыю піратаў запісаліся нават карычневыя. Дэфіцит адзінства, як лічаць скептыкі, пацягне за сабой унутрыпартыйныя канфлікты. Працэс будзе яшчэ больш дынамічным з-за абсалютнай некампетэнтнасці большасці новаабраних піратаў-дэпутатаў.

На базе таких прагнозаў сядроў класічных партый нават узімі забаўны тэзіс: можа, і добра, што «піраты» перамаглі зараз, за два гады да федэральных выбараў. Да 2013 года яны цалкам сябе скампраметуюць і не змогуць парушыць алгарытм нямецкай палітыкі.

Аптымісты могуць супрацівіцца скептыкам толькі адно — газетныя нататкі першай паловы 1980-х, прысвечаныя Зялёным. Эколагаў спачатку таксама дружна лічылі палітычнымі прафанаўмі, і нават наркаманамі. Плюс аналіз тэндэнцый у грамадстве.

«Мы папросту не разумеем, што час змяніўся. Схема «правыя — левыя» больш не працуе. Прышоў час новых, постідэалагічных партый, так званых партый радыкальных цэнтрыстаў. І «піраты» сталі першай нямецкай партыяй новага тыпу», — піша газета «Tageszeitung».

ЯНЫ ПРА НАС: ЗАМЕЖНАЯ ПРЭСА ПРА БЕЛАРУСЬ

Дзякуючы цесным сувязям з Расіяй Мінск атрымаў шэраг эканамічных (у першую чаргу энергетычных) прэферэнций, якія дазволілі

Лукашэнку згубіць значныя дэмакратычныя дасягненні беларусі першых гадоў яе незалежнасці. Дыктатар ператварыў краіну ў жывы музеў СССР. Ён гадамі ўмел алавіраваў паміж ЕС і Расіяй, пагражаячы Москву, што далучыцца да Захаду, а Брусэлю — зваротным сценарам. Ён жадаў толькі падоўжыцца заходжанне на ўладзе, таму ён бязлітасна парушае права чалавека і душыць апазіцыю. Але і Захаду, і Расіі Лукашэнка ўжо на-дакучыў, і ён апнаеца ва ўсё большай ізоляцыі. Лукашэнку ўсё больш пагражает лёс маскоўскага мэра, і каб пазбегнуць гэтага, ён вінаваціць Крэмль у тым, што той здрадзіў ідэі адраджэння СССР. Нядаўна ён нават прапанаваў апазіцыі сесцыі за «круглы стол». Расія і ЕС заклікаюць апношыцца да йыхніх дыктатараў Еўропы сысці на пенсію, але Москва асцерагаеца, што яго пераемнік можа пайсці шляхам Малдавіі, ці таго горш — Грузіі.

«Polityka» (Польшча)

У Расія з'яўляецца сур'ёзным канкурэнтам. Кітай цікаўнічае ў Беларусі шмат у чым тыя ж актыўы, што і РФ.

Найперш гэта «Беларуськалій» і машынабудаўнічыя прадпрыемствы. Пры гэтым Пекін з золатавалютнымі рэзервамі, якія перавышаюць 3 трыльёна долараў, плацежадольней за Москву. Агрэсіўная фінансавая падтрымка беларускай эканомікі з боку КНР значна аўвострыць канкурэнцыю падчас прыватызацыі і з вялікай верагоднасцю паяцнічае выцясненне расійскіх удзельнікаў з прыватызацыйнай гонкі. Неафіцыйна расійскія службоўцы таксама прызнаюць, што магчымая канкурэнцыя з боку кітайцаў можа зблытаць Москве ўсе карты ў гульні з Мінскам.

«Коммерсанть» (Расія)

Памерканіі экспертаў, да рэальнага ма-савага пратэсту беларусы яшчэ не саспілі. Сярод абыяцацеляў сёння найболей папулярны анекдот пра трох ўзроўні беднатаў беларусаў: грошай няма, грошай няма зусім і час здаваць

долары. Гледзячы на ажыятаж у аўбменных пунктаў, назіральнікі канстатуюць надыход трэцяга з іх. Пра масавыя акцыі можна будзе казаць тады, калі беларусы прайдуть свае заначкі. Па ацэнках экспертаў, гэта можа здарыцца ўзімку.

«Независимая газета» (Расія)

Эвалюцыя стаўлення расіян да беларусаў — гэта яшчэ і следства эканамічнага ціску Мінска на Мінск у крэзісі. Раней прадстаўнікі абедзвюх нацый мелі контакты на роўных. Расіяне ў рэгіёнах зарабляюць прыкладна столькі ж, а беларусы не так ужча часта ездзялі са сваёй утульнай краіны на заробкі ў «кашмарную» Расію. Зараз да беларусаў сталі ставіцца, як да таджыкаў, узбекаў і іншай «чэрні». Усё гэта далёка не бяскрайдна. Узровень напругі ў беларускім грамадстве ў цэльм расце. Аптымісты паказваюць, што шараговыя беларусы ўсё больш скептычна ставяцца да перспектывы ўступлення РБ у склад Расіі, і нават у цяперашніх эканамічных умовах кажуць: «Не трэба нас

ператвараць у Пскоў ці Смоленск». Хтосьці не жадае гразі, хтосьці — каставага грамадства, у якім прафы засяродзены, што з прыходам «братаў-каланізатораў» жыць стане горш.

«Ростбалт» (Расія)

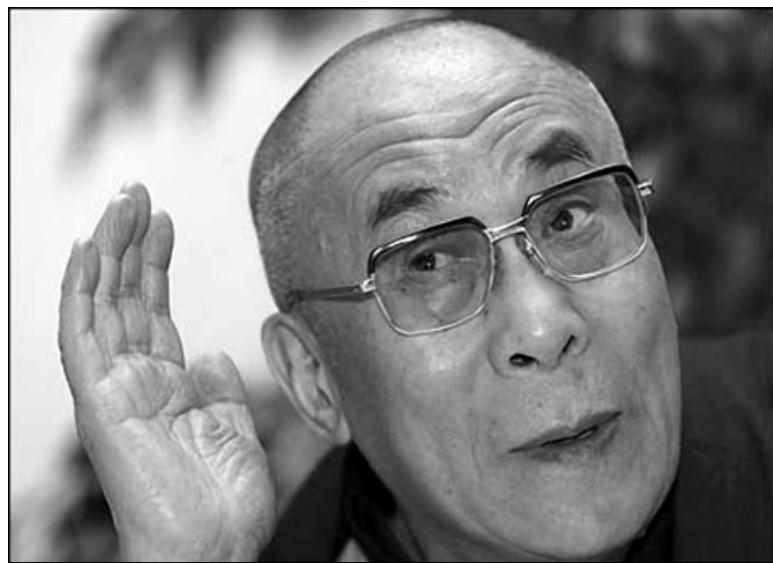
Беларуская апазіцыя дачакалаася ад Літвы другога ўдара падых: спачатку службоўцы Міністэрства юстыцыі дапамаглі А. Лукашэнку засадзіць у турму дысідэнта і праваабаронцу А. Бяляцкага, а зараз і сама презідэнт. Грыбайскайтэ беларускіх апазіцыянераў назвала стаўленікамі Москвы. Вуснамі Грыбайскайтэ казаў сам А. Лукашэнка. Пасля такога пляўку, які пакрыў ганьбай усю Літву, дэмакратычнаму свету толькі заставацца думачы, што выдача беларускіх апазіцыянераў Міністэрствам юстыцыі была заканамернай, можа нават загадзіа спланаванай — службоўцы праства паводзілі сябе так, як падабаецца літоўскаму презідэнту.

«Lietuvos rytas» (Літва)

РЭФОРМА

ЛАМА ІДЗЕ НА ПЕНСІЮ

Алег НОВІКАЎ

Тыбецкі рух напрэдадній кардынальны трансфармациі. Далай-лама перадаў частку паўнамоцтваў новому лідару эміграцыйнага ўраду.

Яшчэ ў далёкія 1960-я гады, калі цяперашні 14-ы Далай-лама толькі збег з захопленага камуністамі Тыбету ў Індыю, ён пачаў казаць пра рэформу тыбецкай мадэлі дзяржавы. Апошнія, як вядома, будуюца на прынцыпе выканання царквой яшчэ і адміністратыўных функцыяў. Гэта значыць, што вышэйшая духоўная асоба, Далай-лама, з'яўляецца адначасова кіраўніком дзяржаўнай вертыкальнай. Далай-лама выступіў за падзел дзяржавы і царквы шляхам стварэння свецкага ўраду, які б, у дадатак, абраўся дэмакратычным галасаваннем.

Нягледзячы на тое, што Далай-лама мае абсалютную ўладу над тыбеццамі і можа патрабаваць усё, што заўгодна, яго мара рэалізаваляся толькі амаль праз паўстагодзіз. У красавіку гэтага года раскінутая па ўсім свеце тыбецкая дыяспара абраала прэм'ера эміграцыйнага ўраду, які на мове тыбецца называецца калон-трыпа (Kalon Tripa). Кандыдатаў было тroe, а перамог 43-гадовы юрист-міжнароднік Лобсанг Сангай. За яго прагаласавала 55 працэнтаў выбарцаў.

У жніўні Сангай урачыста прыняў прысягнуў і заступіў на пасаду калон-трыпа, чыя рэзідэнцыя, як вядома, знаходзіцца ў індыйскім горадку Дхарамсале. Гэты горад перадаў тыбецкім уцекачам яшчэ сам Джавахарлал Неру. Цяпер Лобсанг і яго ўрад займаюцца адміністратыўным блокам, а Далай-лама — духоўным накірункам.

Гістарычны акт аддзялення царквы ад дзяржавы не выклікаў у тыбецкай супольнасці прыліву аптымізму. Хутчэй, наадварот. Лобсанг як лідар Далай-ламе мочана прайграе. Ён нарадзіўся ў 1968 годзе ў сям'і эмігрантаў і ніколі не быў на радзіме продкаў. Яго біографія — хутчэй кар'ера паспехавага юриста. Адзінай герайчнай старонкай тут з'яўляецца хіба што гісторыя шлюбу. Лобсанг паходзіць з

аднаўлення сваёй дзяржаўнасці і ператворыцца ў рух у абарону гістарычных культурных помнікаў. У гэтым плане адна з самых вялікіх задач новага прэм'ера — наладзіць дыялог паміж старым і маладымі актыўістамі, не даць знікнуць гуманістычнай спадчыне цяперашняга Далай-ламы.

Таксама не варт чакаць ад Лобсанга прарыву ў адносінах з КНР. Ён прыйшоў на пасаду прэм'ера ў цяжкі для Тыбету час. Калі верыць праваабарончым арганізацыям, зараз у кітайскіх турмах самая вялікая за ўсю гісторыю колъксація тыбецкіх палітвязняў. Гэта непасрэдны вынік беспарадкаў у Лхасе ў 2008 годзе. З улікам напружанасці ў суседнім Уйгурскім раёне, рэжым у Тыбете застаецца жорсткім. Тыя ж праваабарончыя арганізацыі інфармуюць пра нядаўнія затрыманні прадстаўнікоў інтэлектуальнай эліты.

Аднак зараз Лобсангу, думаецца, не да перамоваў. Існуе пагроза легітимнасці яго ўраду. Яна, так інікш, трываеца на фігуры Далай-ламы — апошняга лідара фактычна незалежнага Тыбету.

Аднак Далай-лама не вечны. Яму больш за 75 гадоў. Паводле правіл, пасля смерці Далай-ламы манахі арганізуецца пошуки яго наступнай інкарнацыі, маленікага дзіцяці, які павінен валодаць нейкімі прыкметамі гуру і праістотэцтвам. Пошук займае звычайна некалькі гадоў. Затым дзіця праходзіць навучанне пад кіраўніцтвам дасведчаных лам. Асноўную ролю ў прызнанні Далай-ламы гуляе Панчэн-лама — другая асoba ў тыбецкім будызме.

З Панчэн-ламамі зараз поўная катавасія. Увесну 1995 года Далай-лама абысціў новым Панчэн-ламамі шасцігадовага Гендуна Чокы Ныму. Кітайскі ўрад неадкладна адрэагаваў, і «прызначыў» на гэту пасаду іншае дзіця — Г'ялцэна Нарбу.

Каб абраць патрэбнага Панчэн-ламу, кітайская знаўцы будызму знайшлі ў старых кнігах цікавы рytual. Аказаўшася, Панчэн-ламу можна абраць у абыход капрызаў Далай-ламы. Яго можна абраць метадам латарэі. Такая практика ўпершыню была ўжыта ў XVIII стагоддзі. Прозвішча кандыдатаў пішуць на паперы і кідаюць у спецыяльную залатую ўрну, якую круцяць перад статуяй Буды ў галоўным храме, пакуль адтуль не выпадзе прозвішча шчасліўца.

Кітайскія ўлады ўхапіліся за гэту патрэбу, і хуценьку арганізавалі Лама-лато. У лістападзе 1995 годзе выбралі паў на Г'ялцэна Нарбу. Хаця хлопчык нарадзіўся ў 1990 годзе, ён ужо абраны віцепрезидентам асацыяцыі будыстаў Кітаю і, больш того, фармальна засядае ў дзяржаўных органах КНР, якія адказваюць за міжканфесійнальныя сувязі.

Што тычыцца Гендуна Чокы Нымы, то ён быў узяты «пад ахову» ўладамі КНР, а яго месца заняхдзяне з тых часоў невядома. Ён, дарэчы, лічыцца самым маладым палітычным вязнем у свеце.

З улікам крызісу індыгенізму Панчэн-ламы, нікому не зразумела, як будзе абрацца наступны Далай-лама. Цяперашні, калі верыць прэсе, зараз праводзіць шматлікія кансультатыўныя з реалігійнымі спецыялістамі, у пошуках выхаду з патавай сітуацыі са сваім духоўным пераемнікам. Ад гэтага рашэння, відавочна, будзе залежыць будучыня ўсяго тыбецкага руху за незалежнасць.

ПАЛІТЫКІ ТЫДНЯ

НУРСУЛТАН
НАЗАРБАЕЎ

Пэрэзідэнт Казахстана стаў персанажам дзіцячых казак: у Алма-Аце выйшла серыя кніжак «Мой прэзідэнт», «Елбасы — Нурсултан» і «Залатыя яблыкі Дарыгуши» (усе творы напісала пісьменніца Роза Акбулатава). У кніжках у форме дзіцячых апавяданняў расказваецца біографія прэзідэнта. Пры гэтым выкарыстоўваючы шматлікія жанравыя прымёмы, харектэрныя для казак. Так, напрыклад, гаворыцца пра цудоўныя знакі, якія суправаджалі нараджэнне будучага прэзідэнта Казахстана: у час яго нараджэння «зашумела трава, зазіхае зоркі, неба было ў буйных вялікіх зорках». Прадметы, з якімі гуляе Нурсултан, надзяляюцца чароўнымі якасцямі, ён можа размаўляць з жывёламі і раслінамі і г.д. Цікава, што кніга таксама разлічана на замежную аўдыторыю. Яна выйшла ў перакладзе на англійскую мову. Цяжка сказаць, ці будуць бацькі ў Вялікабританіі ці ЗША чытаць пра прыгоды казачнага Назарбаева. У Казахстане ж рэакцыя на такія казкі з боку бацькоў неадназначная. Адзін з наведальнікаў інтэрнэт-форуму піша: «Усім, хто ёсць, магіт прымылі. Зараз за замбаванне дзяцей узяліся. Крый Божа, калі майму дзіцяці гэту ахінею ў дзіцячым садзе прачытаюць».

ЛЕАПОЛЬДА ЛОПЕС

40-гадовы лідар венесуэльскай апазіцыі афіцыйна пачаў кампанію за абранне прэзідэнтам краіны. Выбары ў Венесуэле прызначаны на кастрычнік 2012 года. Хаця, фармальна, адзіны кандыдат ад апазіцыі будзе названы па выніках праймерызы, які правядуць апазіцыйныя партыі ў лютым наступнага года, шансы Лопеса стаць адзіным лічачцам вельмі высокімі. У свой час на выбарах мэра ён збіраў да 80 працэнтаў галасаў. Яго самая вялікая праблема на гэтым этапе — забарона на ўзел на выбарах. У 2008 годзе суд пазбавіў яго актыўнага выбарчага права да 2014 года за растрату публічных фондаў. Лопес быццам праматаў іх падчас знаходжання на пасадзе мэра гораду Чакао. Сам Леапольда лічыцца, што той вердыкт суду парушае канстытуцыю, і гатовы давесці гэту ў рамках новага судовага працэсу. Ён таксама не мае сумневаў, што з'яўляецца тым самым палітыкам, які змога не пусціц Чавеса на трэці прэзідэнцкі тэрмін. Пра гэта сведчыць, на яго думку, вынікі апошніх рэгіональных выбараў, на якіх апазіцыя сумарна набрала 52 працэнта галасаў супраць 48, якія былі пададзеныя за партыю Уга Чавеса.

ЁХАНА ШМІДТ-НІЛЬСЕН

Ёхана зрабіла фантастычную кар'еру ў палітыцы, асабліва з улікам свайго ўзросту (ёй 27 гадоў). Сёння яна самы папулярны палітык у краіне, і часткова дзякуючы ёй кааліцыі левых партый здолела 15 верасня перамагчы кансерватараў. Каар'ерным трамплінам для яе стаў выступ на палітычным шоў «Kaffeevorspiel», куды яе запрасілі ў якасці экзотыкі (ре партыя Чырвонаязлённыя альянс збрала на выбарах не больш за 2 працэнты). Аднак Ёхана выступіла так, што адразу стала наадзвічай папулярнай. Пунктаў ёй дадаў той факт, што калісьці яна з групай феміністак змагалася супраць буйных выдавецтваў, якія выдавалі парнаграфічныя часопісы. У выніку буму вакол Ёханы больш салідныя левые партыі, кшталту сацыял-дэмакратоў, пагадзіліся на тое, каб менавіта маладая дзячычына ўзначаліла адзіны выбарчы спіс дацкіх левых. Цяпер Ёхана — сябар парламенту, і не выключана, што нават атрымае партфель міністра ў новым кабінэце.

МАЙСТРЫ

СВЕТ ЗАХАПЛЕННЯЮ СЯМ'І КАЎРЫГАЮ

Лявон ЦЕЛЕШ

**Некалі беларускія вёскі
славіліся сваімі майстрамі.
Амаль кожны жыхар вёскі
меў навыкі цяслярства, мог
пабудаваць хату, злажыць
печ. Майстэрства гэтаяе
перадавалася ў спадчыну.**

Павел Каўрыга

Саветызацыя, калектывізацыя, русіфікацыя, урбанізацыя, алкагалізацыя зрабілі сваю чорную справу. Вёскі пусцеюць, выміраюць на вачах, а выдатных майстроў амаль і не засталося. Але ёсць на Беларусі такія людзі, якія зберагаюць і сваю родную мову, і ўсё, што звязаны з мінулым.

З Паўлам Антонавічам Каўрыгам, дацэнтам географічнага факультэта Белдзяржуніверсітэта, я знаёмы больш за 40 гадоў, з тых часоў, калі мы абодва былі студэнтамі гэтага факультэта. Павел Каўрыга — высокакваліфікованы спецыяліст і педагог, яго паважаюць і студэнты, і выкладчыкі факультэта. З таго часу, як у 1990 годзе беларуская мова

стала дзяржаўнай, і па сённяшні дзень Павел Каўрыга выкладае студэнтам свае прадметы толькі на роднай мове. Размаўляе па беларуску і дома, і са знаёмымі. Тому не выпадкова, што ён быў узнагароджаны дыпломам і медалём Аркадзя Смоліча «За шанаванне роднага краю», дыпломам Таварыства беларускай школы, прэміяй імя акадэміка Вацлава Ластоўскага для беларускіх выкладчыкаў. Ён — аўтар шматлікіх падручнікаў для студэнтаў па метэаралогіі і кліматалогіі, рыхтуючы да выдання яго фізгеаграфічныя слоўнікі.

А вось аб тым, што ён яшчэ выдатны этнограф і краязнаўца, я даведаўся зусім нядайна. Сустрэўся я з Паўлам і яго жонкай Людмілай Васільеўнай на свяце, прысвечаным 120-годдзю Максіма Багдановіча, у Ракуцёўшчыне. Там і прапанаваў нам з жонкай наведаць свой этнографічны сямейны музей, які месціцца ў іх на лецішчы, недалёка ад вёскі Краснае.

За сваё жыццё я наведаў шэраг краязнаўчых музеяў, але такой багатай колькасці прылад сялянскага побыту XIX—XX, і нават XVII (!) стагоддзяў я больш нідзе не сустракаў. Прыгчым амаль усе экспанаты дасталіся яму і яго сям'і ў спадчыну ад дзеда, Аляксандра Вікенцьевіча Ермалковіча, майстра на ўсе руки. Дзед Саша, як ласкова называе яго Павел Каўрыга, будаваў дамы, клаў печы, шыў боты, рабіў брычкі. Аб яго майстэрстве ведалі далёка за межамі Маладзечаншчыны. Шмат каму ён пабудаваў хаты, а каля печак, зробленых яго рукамі, і сёння грэзываюць людзі. А яшчэ дзед Саша разводзіў розныя гатункі ружаў, пасадзіў вялікі сад. Пражыў ён 102 гады.

Экспанаты музея знаходзяцца адразу пры ўваходзе ў дом. Ля ганку — жорны, якім каля 100 гадоў, і на якіх можна яшчэ змаляць муку. На першым паверсе дома — кошыкі з каранёў яліны, усялякія драўляныя дзежачкі, лубкі. На другім паверсе ўвагу прыцягваюць рознай канфігурацыі прасы, якія зрабіў дзед Саша. Яго ж рукамі выраблены шматлікія бразоткі ці шархуны. Тут жа і вупраж, хамут, боты, якія

ён пашырёў з цялячай скury. Ля сцяны стаіць драўляны ложак. А колькі ў музеі рубанкаў, розных станкоў: і ткацкі, і прадзільны, і такарны.

Па шматлікіх прыладах працы, якія знаходзяцца ў музеі, можна прасачыць лёс традыцыйнай на Беларусі культуры — лён: тут і пранік, якім адбівалі зянняткі ад снапа, і мяліца, на якой «мялі» льнотрасту, і часалка, і калаўроты. Трэба бачыць, з

якой вялікай любоюю і павагай Павел Каўрыга паказвае кожны экспанат музея. А іх больш за сто. Самы стары — сячкарня — знаходзіцца ў садзе. Як сведчыць літы надпіс на яе корпусе, выраблена яна была ў Лондане ў 1675 годзе. На працягу больш чым 300 гадоў яна служыла прыдкам дзеда і яму самому. Яшчэ і зараз знаходзіцца ў выдатным рабочым стане: Павел Каўрыга бяра пук саломы і дэманструе яе работу. Сапраўды, рэжа салому, быццам новая.

Побач з сячкарняй — прыгожая брычка, таксама работа дзеда Сашы. Дзве драбіны яе аздоблены палосамі. А на сядзенні фурманкі — чучалы амаль сапраўдных, у натуральную величыню, дзеда і бабы ў беларускіх строях. Гэтых персанажаў з вялікай любоюю выканала жонка Паўла, Людміла Васільеўна.

Лёс паслаў Паўлу жонку з вялікім густам і ўмельмі рукамі. Усе пакоі хаты ўпрыгожаны яе пано з саломкі, вышытымі пейзажамі, дарожкамі і сурвэткамі. З высокім маастацтвам Людмілай Васільеўнай выкананы абрэз Маці Божай «Замілаванне». Звяртае на сябе ўвагу герб «Пагоня», зроблены з саломкі. Гэты герб яна змайстравала за адну ночь, у 1990 годзе.

Людміла Васільеўна нарадзілася ў Пінску, скончыла Беларускі політэхнічны інстытут. А любою да рукаў здзеляў яй з дзяцінства заклада маці, якая і прала, і вязала, і вышывала.

У спадчыну Паўлу Каўрыгу перайшлі не толькі дзедавы рэчы, але і яго майстэрства. У сям'і Каўрыгаў — двое сыноў, Аляксандр і Юрый, ёсць і ўнукі — Максім і Мікіта. Так што ёсць каму з цягам часу перадаць багатую спадчыну.

Захапленне напаўняе жыццё сям'і Каўрыгаў сэнсам, а з хатнім унікальным музэем знаёміца не толькі родныя і блізкія, але і ўсе зацікаўленыя людзі.

ЗГАДКА

ЗАБЫТАЯ СПЯВАЧКА ЯЎГЕНІЯ ЧАРНЯЎСКАЯ-ОРСА

Сяргей Чыгрын

**Слаўная спявачка нашай
Бацькаўшчыны. Так у 1930-х
гадах называлі маладую
беларускую спявачку Яўгенію
Чарніёскую-Орсу.**

Яўгенія Чарніёская была родам з Навагрудчыны. У сярэдзіне 1930-х гадоў вучылася ў Варшаўскай кансерваторыі. Сваю вучобу і жыццё ў Варшаве маладая студэнтка і спявачка актыўна сумяшчала з беларускім рухам у польскай сталіцы. Без яе ўдзелу не абыходзіліся ні адна беларуская вечарына, сустэрча, прэзентацыя. У Варшаве Яўгенію Чарніёскую ведалі не толькі беларусы, але і ўкраінцы, палякі, літоўцы. Усіх яна зачароўвала сваёй прыгажосцю і голасам.

11 снежня 1937 года ў Варшаве ўкраінская студэнцкая грамада ладзіла вечарыну ў гонар свайго нацыянальнай паэткі Лесі Украінкі. На вечарыну ўкраінцы запрасілі і Яўгенію Чарніёскую-Орсу. Спявачка выканала некалькі ўкраінскіх песен і сваім звонкім мілагучным голасам, як пісаў

часопіс «Шлях моладзі» (1937, № 17. С.18), «здабыла сабе гучныя волглескі шматлікіх слухачоў».

Запрашалі нашу спявачку ўкраінцы Варшавы і на іншыя імпрэзы. Напрыклад, 6 снежня 1938 года яна спявала песні на вечары ўкраінскай пасэзіі. А пасля выканання песні «Салавейка» спявачку некалькі разоў выклікалі «на біс». Захаднебеларуская прэса пісала: «Волглескам не было канца. И не дзіва: голас спявачкі прыгожы, тэхніка адпаведная, інтэрпрэтацыя высокакультурная,

глыбокая, шчыра адчутая, спісля гарманізуецца са створанай кампазіцыяй. Выклюкае вялікую ўвагу дыкцыя пясняркі. Чарніёская агулам выканала сваё заданне вельмі добра. Можна спадзявацца, што Чарніёская будзе вялікай спявачкай нашай Бацькаўшчыны (Шлях моладзі, 1938. С.20).

6 лютага 1937 года ў Варшаве ў зале імя М. Карловіча мясцовай філармоніі адбыўся беларускі канцэрт-вечарына. Невялікая зала, якая была разлічана толькі на 250 месцаў, змагла ўмасціць больш за 400 чалавек. Многія не змаглі ўжо купіць бiletы.

Канцэрт пачаўся каля 22 гадзін. Першай выступіла беларуская спявачка Яўгенія Чарніёская-Орса. Яна праспявала песні «Адна, і зноў адна», «А за ліхімі ды марозамі» і «Маладая Беларусь». Музыку да гэтых песень напісаў кампазітар Канстанцін Галкоўскі. Спявала Яўгенія і дуэтам з А. Панько. Аб гэтым пісаў у часопісе «Шлях моладзі» (1937, № 3. С. 20) Пятро Ластаўка. Паведамляў усё той жа Пятро Ластаўка і пра іншыя выступленні Яўгеніі Чарніёской-Орсы.

4 сакавіка 1938 года Яўгенію Чарніёскую-Орсу на канцэрт у

Вільню запрасіў Рыгор Шырма і прапанаваў ёй выступіць разам з ягоным хорам. Канцэрт адбыўся ў гасціннай універсітэцкай зале Снядэцкіх. У праграме канцэрта так і было запісана, што адбудзеца канцэрт беларускага хору Рыгора Шырмы і маладой беларускай спявачкай Яўгеніі Чарніёской-Орсы. На гэтым канцэрце пабываў і Максім Танк. У сваіх «Лістках календара» (Максім Танк. Збор твораў у шасці тамах. Мн., 1981. Т.6. С. 192) пісаў: «Быў на канцэрте студэнцкага хору Рыгора Шырмы. У другой частцы канцэрта выступала маладая і вельмі сімпатычная спявачка А. Орса-Чарніёская

(маеца на ўвазе Аўгіння — С. Ч.). Адкуль яе выкапаў дзядзька Рыгор? И не толькі выкапаў, а і ўзбагаціў яе рэпертуар беларускім народнымі песнямі. Яна выканала некалькі новых песняў, і асабліва ўдала — «Паднімайся з нізін, сакаліна сям'я...». И яе праводзілі бурнымі аплодысментамі; студэнты падарылі ёй прыгожы букет жывых кветак і сэрца кірмашнага «Казюка».

Там Максім Танк упершыню і пазнаёміўся з прыгожай беларускай спявачкай. Их разам нават Янка Шутовіч сфатаграфі

фаваў. «Сёння (маеца на ўвазе 5 чэрвеня 1938 года — С. Ч.) Я. Шутовіч перадаў мне некалькі фатаграфій: адна — любіцельская — зробленая на казюкоўскім фэсце, дзе мы зняліся са спявачкай А. Чарніёской» — прыгадвае ў «Лістках календара» Максім Танк (Максім Танк. Збор твораў у шасці тамах. Мн., 1981. Т.6. С. 203). Мне, на жаль, не удалося знайсці гэтых фотаздымак.

Прыехаўшы ў Варшаву, Яўгенія Чарніёскую-Орсу разам з сябрамі мясцовага Асветнага таварыства беларусаў пачала збіраць фінансавыя сродкі на кнігу «Пад мачтай» Максіма Танка. Беларуская спявачка сабрала і перадала Максіму Танку каля 200 злотых. А рэштку грошай, неабходных на выданне зборніка, даў яшчэ адзін сябрана «Пад мачтай» Максіма Танка выйшаў з друку.

Пасля заканчэння Варшавскай кансерваторыі сляды беларускай спявачкі губляюцца. Альбо яна засталася ў Польшчы, альбо выехала далёка на Захад, альбо вярнулася на Радзіму. На вялікі жаль, імя яе не згадваецца ні ў адной беларускай энцыклапедыі.

КУЛЬТУРА

16

► ДАБРАЧЫННАСЦЬ

ДАПАМАЖЫЦЕ МАЛЕНЬКАМУ ПЕЦЮ

На партале [Naviny.by](#) з'явілася нататка пра чатырохгадовага Пецю, які пакутуе на рэдкае генетычнае захворванне — булёзны эпідэрмолос.

Кажучы прасцей, ад наймалога трэння скура сыходзіць з цела дзіцяці лапікамі. Адзінае, што хоць неік можа палегчыць боль дзіцяці — штодзённыя перавязкі, якія дойдуцца па 3 гадзіны. Сям'я не можа дазволіць сабе купляць кожны раз новыя перавязачныя матэрыялы, і таму ўжо скарыстаныя бінты мыноцца, сушацца і ідуць у справу зноў. Хвароба невылечная, але дзіцяці могуць дапамагчы ў Германіі. Для гэтага патрэбныя грошы. Дзякуючы дабрачыннай арганізацыі «Шанец» пачаўся збор прыватных ахвяраванняў на лячэнне малога. Трэба сабраць 17700 еўра, менш, чым каштую лімузін кіраўніка Мінздрава Жаркова.

У любой нармальнай краіне гісторыя маленькага Пеці стала б падзеяй дня: міністра аховы здароўя праста разарвалі бы на кавалкі за тое, што сям'я Пеці не забяспечана хоць бы бінтам! Кіраўнік мясцовай адміністрацыі пасля такога матэрыялу да канца сваіх дзён не змог бы знайсці сабе пасаду вышэй за дворніка ці начнога вартаўніка. Пра гэта пісалі б, яўпёўнены, усе выданні грамадска-палітычнай скіраванасці, і ў першую чаргу — апазыцыйныя.

Скажаце, цынічна выкарыстоўваць гора людскага ў палітычнай барацьбе? Так, цынічна. Але менавіта дзякуючы палітычнаму цынізму рэальнаі, а не імітацыйнай барацьбы за ўладу, праблемы чалавека становіцца праблемамі дзяржаўнага механізму. Калі маленькі чалавек не атрымае падтрымкі ад спадароў з высокіх кабінетаў, то ў гэтыя кабінеты заедуць іншыя, больш паваротлівыя і ўважлівые да

патрэб людзей. А старая — пойдуць преч. Зганьбаваныя, апляваныя грамадствам і нікому ніколі больш не цікавыя.

Ніводнае апазыцыйнае інтэрнэт-СМІ не зрабіла ласку хаты б перапосціць матэрыял з «Навін!» Замест гэтага чыгачоў працягваюць шпігаваць прыдурковатымі гісторыямі пра чарговы раўнд пошуку сэксатаў у шэрагах беларускай апазыцыі, цешыць новымі коштамі на цыгарэты, палохаць злымі кітайцамі і распавядаваць пра тое, што Еўропа пра нас не забылася.

Маленькі хлопчык, які кожны дзень мужна ўздымаецца на сваю Галгофу, апынуўся занадта маленькім, каб на яго звярнулі ўвагу.

Пётр Андрэёў, для [www.aljans.org](#) (пераклад на беларускую мову «НЧ»)

ФОНД «ШАНЕЦ» ЗВЯРТАЕЦЦА ДА ДОБРЫХ ЛЮДЗЕЙ

«Дарагія дабрачынцы! Мы можам зрабіць для Пеці больш. У Расіі і Беларусі лячэння для такіх дзяцей няма. Пецю неабходна абледаванне ў Цэнтры эпідэрмоліза Універсітэцкай клінікі горада Фрайбург (Германія), які займаецца дзецімі-матылькамі. Каб правесці абледаванне Пеці, падабраць лячэнне, неабходна сума 17 700 еўра». Засталося сабраць 16 846 еўра.

У першую чаргу будзе праведзены адмысловы генетычны аналіз, які дазволіць зразумець, які менавіта ген падпаў мутацыі. Пасля правядзення даследаванняў можна будзе зрабіць выснову пра агульны стан дзіцяці. Хлопчыка агледзяць тэрапеўт, акуліст, дэрматолаг, артапед, стаматолаг — бо пры булёзным эпідэрмолізе агляд і дапамога звычайных дзіцячых лекараў праства немагчымыя.

«Мы спадзяемся, лекары клінікі ўстановяць дакладны дыягноз і форму захворвання. А значыць, з'явіцца магчымасць забяспечыць правільны падыход: падабраць адмысловыя мазі і навучыць маму способам перавязкі і сістэме харчавання. Лячэнне дазволіць зменшыць болевыя адчуванні, значна падоўжыць і палепшиць якасць жыцця Пеці», — адзнача Таццяна Жахоўская.

Адзначым, што фонд «Шанец» з'яўляецца некамерцыйнай арганізацыяй і не выкарыстоўвае сабраныя сродкі на пакрыццё адміністрацыйных выдаткаў. Сродкі, якія пералічваюцца на дабрачынныя рахунак, паступаюць на лячэнне дзяцей.

Рэквізіты для дабрачынных ахвяраванняў на лячэнне Пеці: дабрачынны рахунак № 3135000000100 у ААТ «Белгазпромбанк», г. Мінск, код 742. Атрымальнік: Фонд «Шанец»; УНП 805001111. Прызначэнне плацяжу: ахвяраванне на лячэнне дзяціцы Надточага Пеці. Электронныя грашы EasyPay можна пералічыць сродкі на дабрачынны рахунак фонду, скрыстаўшыся аўтаматичнай формай аплаты на сایце фонду «Шанец».

Электронны кашалёк WebMoney у беларускіх рублях: B199756836033. Прызначэнне плацяжу: «ахвяраванне на лячэнне дзяціцы Надточага Пеці».

Аплатная сістэма інтэрнэт-банка.

Вы можаце пералічыць ахвяраванне з дапамогай пластыковай банкаўскай карты VISA і MasterCard праз аплатную сістэму WebPay, скрыстаўшыся аўтаматичнай формай аплаты на сایце фонду «Шанец». Міжнародны перавод:

Банк-атрымальнік: Belgazprombank Minsk S. W. I. F. T.: OLMPBY2X, Minsk, Belarus. Атрымальнік: Фонд «Шанец», дабрачынны рахунак № 3135000000100 (у euro, расійскіх рублях, USD). Прызначэнне плацяжу: «ахвяраванне на лячэнне дзяціцы Надточага Пеці».

валюта: EUR

рахунак: 400886900000EUR

банк-карэспандэнт: Commerzbank AG, Frankfurt am Main, Germany

S. W. I. F. T.: COBA DE FF

валюта: RUB

рахунак: 30111810900000026155

банк-карэспандэнт: «ГПБ» (ААТ), Москва к/с «ГПБ» (ААТ) в ОПЕРУ МГТУ ЦБ РФ

№ 3010181020000000823 БІК 044525823

ИНН 7744001497

S. W. I. F. T.: GAZPRUMM

валюта: USD

рахунак: 3582023356001

банк-карэспандэнт: Standard Chartered Bank, New York

S. W. I. F. T.: SCBL US 33

► КІНО

ШТО ХАВАЮЦЬ НА ПОҮНІ?

Андрэй РАСІНСКІ

У мінскіх кінатэатрах яшчэ ідзе нефарматная амерыканская кінафантастыка, спрадусаваная расіянінам Цімуром Бекмамбетавым «Апалон 18». Дзве з паловаю зорачкі з пяці.

Тайная амерыканская экспедыція трапляе на Месяц. Там высвятляеца, што амерыканцы далёка не першыя. Але гэта яшчэ не самае непрыемнае. На зімнім спадарожніку хаваеца нешта вельмі небяспечнае.

Фільм Гансала Лопеса-Гальега — халаднаватая вусцішна гісторыя, замаскаваная пад забытая і знайдзеная дакументы. Стылістыка фальшывай дакументальнасці з 60-х гадоў вабіла рэжысёраў. Менавіта ў гэтым стылі (ён яшчэ называецца «mockumentary») знятая «Ведзьма з Блэр», «Монстра» і «Дзённікі мерцвякоў» Джорджа Рамэры.

Расійскі прадусар Цімур Бекмамбетав дадаў у карціну тэму спаборніцтва ў «халоднай вайне» і гульню ў змовы. Як і мае быць у псеўдадокументальнym кіно, на экране нешта дрыгаецца, хрыпіць, кадр размываецца, стужка падрапаная. Страхоўце стаілася дзесяцьці ў цемры, звыродлівія чорныя плямы ці то ўяўляюцца, ці то поўзаюць перад

камерамі. Касманаўты крычаць. Але фільм — вялікі і нуднаваты, які вельмі доўга разортваеца: да асноўнага дзеяння гледачы могуць праста не дасядзець. Фільм — добрае практикаванне для рэжысёра, які здымае ў абмежаванай прасторы наўмысна састарэлай тэхнікай. Але не кожную тэхніку варта паказваць публіцы.

Новы Час

Агульнапалітычна штотыднёвая газета
Выдаецца з сакавіка 2002 г.

Галоўны рэдактар
Кароль Аляксей Сцяпанавіч

Зарэгістравана Міністэрствам інфармацыі РБ. Пасведчанне аб дзяржавай рэгістрацыі № 206 ад 20 ліпеня 2009.

ЗАСНУВАЛЬNIK: Мінскі гарадскі арганізацыя ГА ТБМ імя Ф.Скарыны. Адрас: 220005, г. Мінск, вул. Румянцева, 13. Тэл.: 284-85-11.

ВЫДАВЕЦ: Прыватнае выдавецкае ўнітарнае прадпрыемства «Час навінаў». Пасведчанне №64 ад 12.01.2007 г.

АДРАС РЭДАКЦЫI I ВЫДАЎЦА:
220113, г. Мінск, вул. Мележа, 1-1234.

Тэл.: +375 29 651 21 12, +375 17 268 52 81.
novychas@gmail.com; www.novychas.org

НАДРУКАВАНА ў друкарні УП «Плутас-Маркет».
г. Мінск, вул. Халмагорская, 59 А.

Замова № 991

Падпісаны да друку 23.09.2011. 8.00.
Наклад 7000 асобнікаў. Кошт свабодны.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзея палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.

Пры выкарыстанні матэрыялаў газеты спасылка на «Новы Час» абавязковая.

Рукапісы рэдакцыя не вяртая і не рэцэнзуе мастацкія творы.
Чытальская пошта публікуецца паводле рэдакцыйных меркаванняў.

► ДАБРАЧЫННАСЦЬ

ЯНЫ ВАС ЧАКАЮЦЬ!

Кот Цімафей жыве па прынцыпе «добра гата павінна быць шмат».

Тася — гадавальная дзяўчушка-хатушка.

Гэта вельмі аптымістичны і ўсмешлівы сабака. Невялікі памеры (35 см) і добразычлівасць робяць Тасю ідэальным сабакам для кватэры. Яна ўжываеца з катамі і іншымі сабакамі. А яшчэ Тася — надзвычай ласкавая дзяўчынка, гатовая бядомацца і цалавацца. Забрыце Тасю ў свой утульны дом, і вы назаўсёды забудзеце пра самоту і няўдачу.

Тэлефанайце, калі ласка, не пашкадуецце! 8-029-3138372 Ірэна

Усе пітомцы — у падарунак.
Болей котак і сабак — у каталогах на www.forum.superkot.com